

StatuSh

DIEGHEGADOU

Հրատարակութիւն Գամիրէի Հ.Բ.Ը.Ի.

نشرة جمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة

ՀԱՅՀԱԴՈ

«ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏԻ ՖԱԿՈՒԹԱՐ» Ի
ՅՈՒՆԱՀԱՄԱԼԻՌԸ

Պաշտօնաթերթ Գահիրէն
Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան
Հեռախոս: 22916444 - 24151127 - 24152478
Հեռապատճեն: 22916916

Periodical published by
Armenian General Benevolent Union - Cairo
Tel.: 22916444 - 24151127 - 24152478
Fax: 22916916
e-mail: agbuc@menanet.net
www.agbuegypt.org

نشرة دورية
لجمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة
ت: ٢٤١٥٢٤٧٨ - ٢٤١١٢٧ - ٢٢٩١٦٤٤٤
فلاكس: ٢٢٩١٦٩١٦

ԽՄԲԱԳԻՐ
Արաքսի Տեօվլեթեան

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԽՈՐՅՐԱՏՈՒ
Պերճ Թերզեան

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԶԵՒԱԽՈՐՈՒ
Շահէ Լուսարարեան

ՂԱՍՎԱՐԳՉԱՅԻՆ
ԾԱՐՈՒԱԾՔ
Անի Պողոսեան

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Nubar Printing House

Թիւ 47 Նոր Շրջան
ԱՊՐԻԼ 2008

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Սերժ Սարգսեանի Երդմնատուութեան արարո- դութիւն	1
Արաքսի Տեօվլեթեան	
Ապրիլ 24-ի 93-րդ տարելիցը Գահիրէի մէջ	2
Արաքսի Տեօվլեթեան	
Անմահ խնձորենին	3
Անժիկ Յակոբեան - Կանիմեան	
Տիկին Աստղիկ Ալեքսանեան - Փափազեան	4
պարգեւատրուած	
«Տ.»	
Սարտարապատը՝ «իր լաւագոյն խորթին մէջ»	5
Թորամ. Անահիտ Ճիզմենեան	
Արցախի շարժման 20-ամեակի հանդիսութիւն	8
«Տ.»	
Տոք. Յամլեդ Պետրոսեանի Ելոյթները	10
Արաքսի Տեօվլեթեան	
Տիկին Յերմինն Տիգեանի Ելոյթը Գահիրէի մէջ	12
«Տ.»	
Եգիպտահայ պատանիներու հնգօրեայ	13
բանակում	
Սոսի Յակոբեան	
Յաշուեկշիո Սաթենիկ Չագըր Փոնտի	16
«Յայաստան - Արաքսական Աշխարհ. Անցեալը	
ու Ներկան» միջազգային գիտաժողով	18
Սոնա Թաճիրեան	
Այժեմինիկի Վարչութեան ատենադպրուիի	19
տիկին Նորա Չաքարեանի Ելոյթը	
Վարդանանց Ոգեկոչումը	21
«Տ.»	
«Չանգեզուր»-ի մանկապատանեկան	22
խումբին Ելոյթը	
Պարգեւատրման հանդիսութիւն ի պատիւ	23
Խմբապետ Յակոբ Գարակեօնեանի	
Սոսի Յակոբեան	
Գանձարշաւ	24
«Տ.»	
Անդամական	
«Տեղեկատու»-ի Ներկայ թիւին հետ, որպէս յաւելուած, առանձին	
գրքոյկով կը բաժնուի տիկին Լիլիթ Յովհաննիսեանի Լեռնային	
Ղարաբաղ «Յամառօտ Ակնարկ»-ը:	

ՆՈՐՈԾԻՐ ՆԱԽԱԳԱՌ ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍՅԱՆԻ ԵՐԿՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

«Ստանձնելով Հայաստանի նախագահի պաշտօնը, կ’երդնում անվերապահօքն կատարել Սահմանադրութեան պահանջները, յարգել մարդու եւ քաղաքացիի իրաւունքներն ու ազատութիւնները, ապահովել հանրապետութեան անկախութիւնը, տարածքային ամբողջականութիւնն ու անվտանգութիւնը՝ ի փառ Հայաստանի Հանրապետութեան եւ ի բարօրութիւն Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովուրդին»:

Սոյն խօսքերով Չորեքշաբթի, 10 Ապրիլ 2008-ին Հայաստանի ժամով ժամը 13:00-ին, Երեւանի Ալեքսանտր Սահմանեանի անուան օփերայի եւ պալէի թատրոնին մէջ գումարուած Ազգային ժողովի յատուկ նիստին ընթացքին Հայաստանի նորընտիր նախագահ Սերժ Սարգսեան կատարեց իր երդումը, կանգնած Հայկական Պետական Դրոշին մօտ, աջ ձեռքը դնելով նախապես ամպիոնին վրայ տեղադրուած 7-րդ դարու Վեհամօր Աւետարանին եւ Սահմանդրութեան մայր օրինակին վրայ:

Նորանկախ Հայաստանի երրորդ նախագահին երդման արարողութեան մասնակցած էին 58 երկիրներու պաշտօնական պատուիրակութիւններ, Միջազգային կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ եւ երեսփոխաններ, նաեւ արտախորհրդարանական կարգ մը ուժերու ղեկավարներ:

Երդմատութիւննեն ետք Ամենայն Հայոց Վեհափառ Ն.Ս.Օ.Ս.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսը իր օրինութեան խօսքը ուղղեց նորընտիր նախագահին, ի միջի այլոց ըսելով «Զեր նախանշած ուղիներն ու պահանջները, վստահութիւն կը ներշնչեն որ Զեր գլխաւորութեամբ յառաջիկայ տարիներուն հետեւողական քայլերով պիտի յաղթահարուին այն մարտահրաւերներն ու խոչընդոտները,

որոնք արգելվ կը հանդիսանան մեր ժողովուրդի կեանքի յառաջընթացին ու մեր երկիրը աւելի ու աւելի պիտի ամրապնդուի խաղաղութեան, արդարութեան ու իրաւունքի ուղիներու վրայ, ազատ կեանքը աւելի զորացնելու ձգտումով» եւ ապա աւելցուց «Հայաստանեայց Եկեղեցին աշակից է Ձեզի եւ զօրավիճ՝ հայրենի պետութեան, ինչպէս որ եղած է դարեր ի վեր»:

Վեհափառ Հայրապետն ետք ելոյթ ունեցաւ նորընտիր նախագահը, որ շեշտեց թէ ինք գիտակից է իր ստանձնած պատասխանատուութեան եւ այդ գիտակցութեամբ է որ գործի պիտի լծուի ու պատիւվ պիտի կրէ Հայաստանի բոլոր քաղաքացիներուն նախագահը ըլլալու պատասխանատուութիւնը:

Ազգային ժողովի նախագահ Տիգրան Թորոսեան ընդգծեց, թէ նախագահ Սերժ Սարգսեանի անցած ուղին կը վստահեցնէ մեզ, թէ «պիտի ուենանք այն Հայաստանը, որ պիտի ապահովէ թէ՝ մեր արժանապատութիւնը եւ թէ՝ մեր իւրաքանչիւր քաղաքացիի բարեկեցութիւնը»:

Նախագահ Սերժ Սարգսեանի երդմատութեան արարողութեան յաջորդեց Ազգատութեան հրապարակին մէջ կայացած ՀՀ Պաշտպանութեան նախարարութեան զանազան միաւորներուն փառաւոր տողանցքը, ռազմական նուագախումբի հնչիւններուն ընկերակցութեամբ:

Այդ օր, նորանկախ Հայաստանի պատմութեան մէջ նոր էջ մը բացուեցաւ: Մայթենք որ այդ էջին յաջորդող էշերը արձանագրեն հայ ժողովուրդին միասնականութիւնն ու բարգաւաճումը արձանագրող էշեր:

Արաքսի Տօվլեթեան

ԱՊՐԻԼ 24Ի 93-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԸ ԳԱՇԽՐԵՒ ՄԵԶ

Ավ մը հոդ, բուռ մը ժողովուրդ:

Բուռ մը ժողովուրդ, կազմուած հիմնական երկու մասերէ: Մեկը՝ արեւելահայ, միւսը՝ արեւմտահայ: Մեկը ապրող իր հոդին վրայ, միւսը՝ տարածուած աշխարհի վրայ ու կոչուած Սփիւրք:

Սփիւրք մը՝ կազմուած հիմնական երեք մասերէ: Մեկը՝ նախաեղեռնեան շրջանի, երկրորդը՝ յետ եղեռնեան, կազմուած անկախ իր կամքն, 20-րդ դարու սկիզբը, Օսմանեան Կայսրութեան ծրագրած ցեղասպանութեան ու գաղղին հետեւանքով եւ երրորդը՝ կազմուած 20-րդ դարու վերջաւորութեան Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած քաղաքական յեղաշրջումին ու տնտեսական անկայունութեան հետեւանքով:

Բուռ մը մասնատուած ժողովուրդ: Մասնատուած՝ սակայն մէկ ու միացած: Միացած ու վճռակամ պահանջելու իրեն զլացուած արդարութիւնն ու հատուցումը եւ հասնելու իր փայփայած մէծ երազին:

Ապրիլ 24 Է:

Մասնատուած ու աշխարհի չորս ծագերուն սփոռուած «հայու բեկորները» ինչպէս Գահիրէի մէջ, այնպէս ալ ամբողջ աշխարհի մէջ կառուցած իրենց եկեղեցիներուն մէջ ու եղեռնի զոհերուն նուիրուած յուշակորողներուն առջեւ, հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարեն իրենց բիւրաւոր զոհերուն հոգիներուն հանգստութեան համար ու անգամ մը եւս կ'ուխտեն պայքարի յանուն ճշմարտութեան ու արդարութեան եւ արդէն դարերէ ի վեր հնչող Հայոց Պատարագի «Տէր Ողորմեա»ն կրկին ու կրկին ժողովուրդին շրթներէն կը բարձրանայ դեպի եթեր, խնդրելով բարձրեալէն «աշխարհի խաղաղութիւն, ազգին հայոց սեր, միութիւն»:

Սեր, միութիւն:

Միակ բաղձալին ու միակ ճանապարհը հասնելու մէր երազներուն իրականացման:

Սիրոյ ու միութեան պատգամն էր, որ կը թեւածէր այդ օր Ե՛ւ Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցին մէջ, Եգիպտոսի Հայոց թեմի Առաջնորդ Տէր Աշոտ Սրբ. Եպսկ. Մացականեանի արտասանած քարոզն Ե՛ւ նոյն օրը Երեկոյեան Յելիոպոլսոյ Պըլլըտանեան հանդիսասրահէն Ներս, Ապրիլեան Եղեռնի 93-րդ տարելիցին առթիւ Եգիպտահայ Յոգեւոր Պետերու հովանաւորութեամբ Գահիրէի Ազգային իշխանութեան նախածեռնած համագաղութային յուշահանդեսին ընթացքին, օրուան պատգամախոս՝ Հայաստանն Պատմական Գիտութիւն-

ներու թեկնածու Վրտակ Մովսիսեանի Ելոյթէն:

Յարգելի դասախոսը իր ընտրած «Արեւմտեան Հայաստանի Այսօրուան իրականութիւնը, Զրտախոս Եւ Թրքախոս Յայերու Յիմսախնդիրը» Նիւթին ընդմէջն անդրադարձաւ այս հայերուն մասին, որոնց 18-20 դուրերուն անկախ իրենց կամքն քրտացած էին կամ իսլամացած եւ սակայն կը պահեին իրենց ազգային պատկանելիութիւնը: Ան տեղեկութիւններ տուաւ Սեւ Ծովու ափին ապրող համշենահայերուն մասին, որոնց մէկ մասը իսլամացած է, միւս մասը մնացած քրիստոնեայ: Զրիստոնեայ համշենահայերուն մէկ մասը պահած է իր բարբառը եւ սովորութիւնները:

Ապա, ան իր Ելոյթը աւարտեց օրուան նիւթին հետ առնչուած «Կորուսեալ Երկիր» ֆիլմն հատուածներու ցուցադրութեամբ:

Երիտասարդ պատմաբանին այդ օր, եւ յաջորդ օրը «Աշխարհակալութեան Գաղափարը Հայոց մէջ» նիւթին ներկայացման ընթացքին դրսեւորած հայենասիրութիւնն ու ազգասիրութիւնը վարակիչ էին: Պատգամն էր ընդունիլ մէր մէջ բոլոր անոնք որոնք ազգութեամբ հայ են եւ ունին պատկանելիութեան զգացում, անկախ իրենց կրօնքն ու դաւանանքն: Եւ զի՞ չեն այս հայերը որոնց թիւը համածայն օտար ուսումնասիրողներու կը տարութերի 1.5 ին 4.5-ի միլիոնին միշտէւ:

Յարգելի պատմաբանը Ուրբաթ, 25 Ապրիլի իր դասախոսութեան ընթացքին անդրադարձաւ հայոց հազարամեակներու պատմութեան ընթացքին տեղի ունեցած աշխարհակալութիւններուն, քաղաքակրթական ծերքերումներուն ու մէծ յաղթանակներուն, որոնք հպարտութիւն կը ներշնչեն ունենայու:

Այդ հպարտութիւնը պէտք է փոխանցել մէր նորահաս սերունդին ըսաւ ան, իր Ելոյթին վերջաւորութեան: Աշխարհակալ հայու կերպարն է որ պէտք է ոգեւորէ զիրենք, որովհետեւ...

«Այսպիսին է աշխարհակալ հայի կերպարը:

Նա նուաճող է, բայց ոչ բռնապետ:

Նա ազատարար է եւ քաղաքակրթութիւն սերմանող:

Նա հայենապաշտ է»:

Արաքսի Տեօվլիքեան

ԱՆՄԱՀ ԽՆՁՈՐԵՆԻՆ

(ՆՈՒՐՈՒԱԾ Է ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՄՈՒՐԻ ԱՅՍԻՆ ԵԳԻՊՏՈՍ)

Անսման խնձորենի մը կար: Կ'ապրեր ամենահին աշխարհներն մեկուն մէջ: Շատ խորունկ արմատներ ուներ, շատ համեղ պտուղներ: Անոր պտուղներուն համը յայտնի էր իր երկրին, եւ համայն աշխարհին մէջ... Երբ կը փէք մեղմիկ հովը, տերեւները մեղմ, ականջ շոյող երաժշտութիւն մը կ'արարեին: Երբ կը ծառկէր նորահարսի պէս, կը բուրեր գարևան թարմութեամբ: Կ'ապրեր խնձորենին, եւ միայն բարիք կը սփռէր իր շուրջ:

Բայց ծառի տեսակ մը կայ, որ կը նեղուի լաւէն ու բարիէն, գեղցիկէն ու օգտակարէն: Կը բարկանայ եւ աւերածութիւններ կը սփռէ իր շուրջը: Աշխարհին յայտնի այս անգութ ծառը՝ շատ կը նախանձէր մեր խնձորենին: Կը ճաշակէր անոր պտուղները, բայց եւ կը չարանար, որ ինքն այդպէս անուշիկ չէ, որ իր պտուղը խածնողը կը թքնէ, որ իր շուրջին չէ նստած մէկը, որ ինք աշխարհին յայտնի է, որպէս աւերող ու չար...

Եւ ընդհանրապէս շատ բան կար նախանձելի: Նախանձէն դրդուած, ուր որ խնձորենի կար, անոր շուրջ շաղ կու տար իր անսպառ սերմերը, որ իր գաճաճները արգելք ըլլան անուշիկ խնձորենին: Ամէն ծառանման թզուք կը նեղէր, ամէն գաճաճ թուփ կը խլէր խնձորենին շուրջ, ազատութիւնը, հողին սնունդը...

Ամէնաթեթեւ հովս անգամ պատճառ կ'ըլլար, որ սոդիս իր անգութ ճիւղերով շարդէ դալար շիւղերը, թափէ ծաղիկներն ու պտուղները: Այո՞, նաեւ գետին տապալէ պտուղներով լի ամբողջ ծառեր: Ամէն անգամ խնձորենին կը նեղուէր, բայց որ զօրեղ կամք ուներ, եւ գիտեր յարատեւելու գաղտնիքը, նորէն կը շտկէր կրնակը, եւ նոր ծիլեր կ'արձակէր: Նոր ծաղիկներ կը հանէր՝ գեղեցիկ ու բուրումնաւետ, որ կը շլացնէր տեսնողին աչքը: Նոր պտուղներ կու տար, աւելի համով, աւելի անուշ, աւելի սիրելի ու ցանկալի ամենուն: Խնձորենին տոկունութիւնը, արժեքաւոր պտուղները եւ շուրջիններուն սէրը ա՞լ աւելի կը զայրացնեն գէշ ծառը: Եւ օր մը, նախանձի ու բարկութեան գագաթնակէ-

տին հասած վնասը, արմատախիլ կ'ընէ խնձորենին եւ ամեն պտուղները կը թափէ աշխարհի ծովերն ու ովկիանոսները:

Ալիքները առին անտեր ու անօգնական պտուղները ու տարին զանոնք իրենց հետ: Այլ ծովեր ինկան, ու այլ ջուրերով լողացին պտուղները: Բայց խնձորենին պտուղներն շատեր այստեղ ալ ջրատակ չեղան. հոսցան գետերու կոհակներով, լողացին ովկիանոսներու եւ ծովերու ալիքներուն հետ, եւ հսկայ ցատկեր ընելով՝ ցամաք մը գտան, փշուր մը հող գտան, եւ ապաւինեցան անոր տաքուկ գիրկին:

Շատ մրգափունչեր բաժնուեցան իրարմէ, շատեր կորսուեցան: Ոմանք չդիմացան հայունիքի կորստին: Ոմանք կարօտէն հիւանդ եղան, մահացան, զիհուեցան... Ոմանք ալ ուղղակի ջրասոյզ եղան: ՄԵԿ մասն ալ ինքզինքը գտաւ անապատին մէջ՝ առանց կաթիլ մը ջուրի չորցաւ ու...

Անապատ, աւազներ, անջուր, անհող տարածքներ... Անոնցմէ շատ քիչեր կրցան խորունկ արմատներ նետել, որ կարողանան կաթիլ մը ջուր առնել ու յարատեւել...

Քիչեր կրցան յարմարիլ օտար հողին, օտար ջուրերուն, օտար հովերուն ու օտար արեւներուն, օտար ձեռքերուն եւ օտար, օտար, օտար հայեացքներուն...

Աշխարհներ, որ նախապէս ծանօթ էին խընձորենին, սիրով ընդունեցին եւ օթեւան տուին: Բայց խնձորենին այս ծառը չէ, որ դիւրութեամբ յարմարի օտար հողին: Վարժուած չէ ապրիլ այլ ծառերու ծառախորշերուն մէջ, խմել այլ ծառերու եւ թուփերու բաժն շուրէն ...

Խնձորենին ազնուական ծառ է, եւ մաքուր շուր կ'ուզէ, մաքուր օդ, իրեն շրջապատող բարի ու սիրալիր հայեացքներ եւ բարեացակամ վերաբերմունք:

Սակայն, որքան ալ հողերն անբերրի էին,

շար. էջ 4

ՏԻԿԻՆ ԱՍՏՂԻԿ ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ - ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒԱԾ

Եգիպտոսի մօտ Աւստրիոյ Ընդհանուր Հիւպատոս տիկին Աստղիկ Ալեքսանեան-Փափազեան իր պաշտօնավարութեան ըլթացքին Աւստրիոյ համար կատարած ծառայութիւններուն եւ երկիրը արժանավայել կերպով ներկայացուցած ըլլալուն համար արժանացած է «Աւստրիոյ Յանրապետութեան Նուիրումի եւ Ծառայութեան Ուսկեայ Պատուոյ Ծքանչան» ին:

«Տեղեկատու»ն կը շնորհաւորէ ՅԲԸ-ի Ալեքսանդրիոյ Մասնաճիւղի իր շնորհալի անդամուիին եւ կը մաղթէ նորանոր պատուաւոր ձեռքբերումներ իր ասպարեզին մէջ:

Նշենք նաեւ, թէ տիկին Աստղիկ Ալեքսանեան-Փափազեան անցեալ Փետերուարին նշանակուեցաւ ՅԲԸ-ի Երոպայի Ծրջանի վարչական անդամ, որուն համար եւս կը շնորհաւորենք զինք, մաղթելով բեղուն գործունեութիւն:

Կը շնորհաւորենք նաեւ տիկնոց ծնողքը՝ տէր եւ տիկին Ուիլի Ալեքսանեանները, ամուսինը,

դրւստրը եւ հարազատները ու կը բաժնենք իրենց ուրախութիւնը:

«Տ.»

Զախեն աջ՝ Աւստրիոյ Դեսպան Ն.Գ. տողթ. Թոմաս Նաստեր, մեծարեալ տիկին Աստղիկ Ալեքսանեան-Փափազեան եւ ՅՅ-ի Կրտսակարգ եւ Լիազօր Դեսպան Ն.Գ. տողթ. Ռուբեն Կարապետեան

շար էջ 3-ին

որբան ալ ջրերն՝ անմաքուր, արեւը՝ տկար, հովերն՝ աննպաստ, միեւնոյն է յաղթե՞ց ինձորենին, յաղթեց ու ապրեցա՞ւ: Ապրեցաւ ու յարատեւց: Յարատեւց ու անմահացա՞ւ: Որովհետեւ ինձորենին պտուղներն ու սերմերն առողջ են ու լեցուն ապրելու կամքով յարատեւլու յամառութեամբ: Անմահացաւ որովհետեւ կարողացաւ նոր պտուղներ տալ... Օտար ափերու մէջ, սակայն նոյն համով, նոյն գեղեցիկ տեսքով:

Ու բազմացաւ մեր չքնաղ ինձորենին: Բազմացաւ ու նոր այգիներ տարածեց աշխարհի ամեն կողմ՝ ուր բուռ մը հող գտաւ, կաթիլ մը ցուր:

Եւ աշխարհը չիսաւ մոռնալ անոր պտուղներուն անուշ համը:

Պտուղներ, որ իրենց տեսքով ու համով կը զարդարեն աշխարհի ամենաշքեղ սեղանները: Եւ գուցէ այդ շլացուցիչ փայլն է պատճառը, որ յաճախ դեպի անոնց կը ճգտին ու կ'երկարին շատ ձեռքեր...

Այսօր՝ ինձորենին շատ ամուր նստած է մայր հողին մէջ, եւ չի վախնար ո՞չ չար հողմե-

րեն, ո՞չ կիզիչ արեւեն, ո՞չ նենգ ու գաճաճ ծառերեն, ո՞չ փշոտ թուփերեն...

Ինձորենին անկախ է ու հպարտ, տոկուն է ու վեհանձն, ուժեղ է ու հզօր, ուրախ է ու բախտաւոր: Վստահ է, որ իր հետ են աշխարհի ամեն ինձորի այգիները: Բայց երբ հով մը կը փչէ, տերեւները տիսուր երգ մը կը մրմշեն: Ամեն գարնան նոր տերեւ ու նոր ծաղիկ կը բանայ, նոր սքանչելի պտուղներ կու տայ, բայց ամեն հովի հետ, ամեն նոր երգերու քով չի մոռնար իր մէկ երգը: Խնձորենին ամենաուրախ երգերուն մէջն ալ կարօտի ծայնանիշ մը կայ, տիսուր խազ մը ...

Աշխարհի մէջ սփոռուած ինձորի բերքառատ այգիներուն մէջ, ծառեր կան, որ անմահական պտուղներ կու տան: Այսպիսի պտուղներ, որ անմահութիւն կը բերեն եւ աշխարհին, եւ իր այգին ու ինձորենին: Անմահական ինձորներ, որ լուսատու աստղերու պէս կը լուսատուն իրենց շուրջը: Անոնք յայտնի են համայն աշխարհին, անմահ են ու անմահական:

Ալեքսանդրիա 6.01.2008

Անժիկ Յակոբեան - Կանիմեան

ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏԾՈՇ՝ ԻՐ «ԼԱՒԳՈՅՆ ԽՈՐՁԻՆ ՄԵԶ»

2008 Մայիս 26-ին կը լրանայ Սարտարապատի ճակատամարտի
90-ամեակը: Վյու առթիւ, ստորեւ թարգմանաբար կը հրատարակենք
Ֆրանսահայ Nouvelles d'Arménie ամսաթերթին մէջ, (Նոյեմբեր 2007, թիւ
135), Լորանս Ոհթթէրի ստորագրութեամբ լոյս տեսած յօդուածը:
«Տ.»

Երեւանէն 60 քմ. հեռաւորութիւն ունի Սարտարապատը: 1918-ի Մայիսին Սարտարապատի յաղթական ճակատամարտով նշանաւոր դարձած այդ վայրին վրայ այժմ կը կանգնի 1968-ին կառուցուած Սարտարապատի յուշակոթողը եւ Ազգագրական Ազգային Թանգարանը, որոնք կը փառաւորեն մեր պատմութիւնը եւ կը պահպանեն մեր ազգային ժառանգութիւնը:.

Սարտարապատի յուշարձանը կառուցուած է 1968-ին Արարատեան դաշտին վրայ, շնորհիւ տեղական իշխանութեանց շանթերուն:

Կոթողին կամարները կը խորհրդանշեն զանգակատուն մը, սակայն կը յիշեցնեն նաեւ Օծունի յայտնի յուշարձանը, իսկ գագաթին գտնուող զանգակները կը խորհրդանշեն այս բոլոր զանգակները, որոնք ամբողջ ճակատամարտի ընթացքին դողանշեցին եկեղեցի Եկեղեցի: «Արծիւներու ուղի» կոչուած ուղին կ'երկարի կոթողին մինչեւ այս պատը՝ որ նուիրուած է ճակատամարտի զոհերուն յիշատակին: Յուշակոթողին կառուցումն տասը տարիներ վերջ, 1978-ին թանգարանը եւս կը բանայ իր դուները եւ այդ ամբողջ համալիրը այսօր կը գրաւէ աւելի քան երեսուն հեքթար ընթարձակ տարածութիւն մը:

Թանգարանը՝ որ յղացումն է ճարտարապետ Ռաֆայէլ Խորայէլեանի, տուֆ քարէ շինուած խոտացեալ զանգուած մըն է, որ տեղադրուած է դաշտավայրին մէշտեղ՝ բլրակի մը վրայ: Ճարտարապետը ուզած է անոր տալ անարիկ բերդի մը երեւոյթը. որ դեպի դուրս նայող ոչ մէկ բացուածք ունի՝ բացի երկու պատուհաններէ, որոնցմէ մին կը նայի Արարատին, իսկ միւսը՝ Արագածին:

Սակայն լոյսը ներքնամաս կը թափանցէ շնորհիւ ներքին բակին վրայ նայող բացուածքներուն եւ նաեւ՝ այս շողարձակումին որ կը յառաջանայ կառուցողական այս թեքնիքն որ կը գործածուի բոլոր հայկական եկեղեցիներու շինութեան ժամանակ:

Իսկ երկու յարկերուն վրայ, թանգարանը կը ներկայացնէ աւելի քան 70.000 ցուցուներէ բաղկացած հաւաքածոյ մը, որոնց ամենահինները կու գան քարի դարեն եւ կը պատմեն ժամանակաշրջանի կեանքին բոլոր երեւոյթները՝ Աստողիային մինչեւ Կովկասի սահմանները երկարող քարձրաւանդակներուն վրայ:

Կանացի գարդեններ, առօրեայ կեանքի պիտոյքներ, գենքեր, գորգեր նաեւ զգեստներ, հայկական կեանքի աւանդական տեսարաններու վերարտադրութիւններ: Յուցափեղկերը եւ թանգարանի տարբեր սրահները կը պարփակեն բազմաթիւ վկայութիւններ՝ ամենահեռաւոր անցեալին մինչեւ 20-րդ դարու ներկան, այցելուին առջեւ վերակենդանացնելու համար այդ դարերուն հարստութիւնները:

Ազգագրական թանգարանը՝ կենդանի, այլազան եւ գունագեղ, թոյլ կու տայ պատկերացնելու հայերուն կեանքը Ուրարտական շրջանին, ինչպէս նաեւ արեստաւորներ՝ 19-րդ դարու վերջաւորութեան,

Սարտարապատի յուշահամալիր
յուշապատէն հատուած

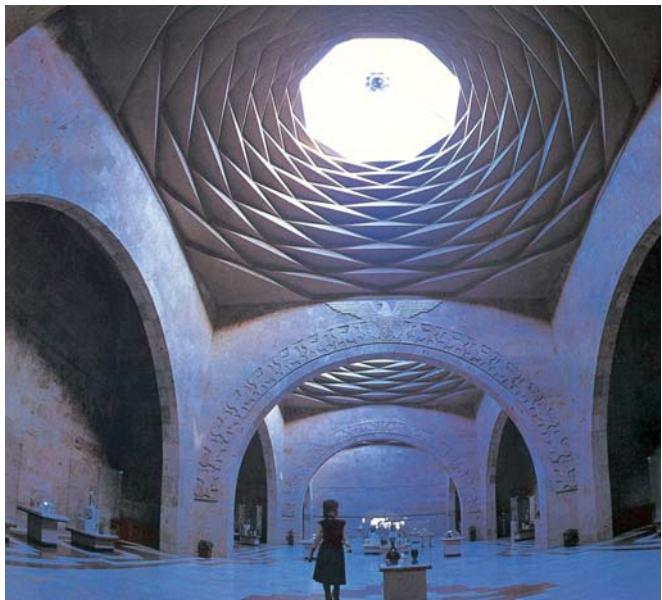
առանց մոռնալու սակայն՝ ինագիտութեան հետամուտ եղողներուն համար ցուցադրելու, մեր թուականնեն երեք հազարամեակ առաջ մեզի հասած եզակի գտածոները, որոնք յայտնաբերուած են Դուինի, Արմալիրի եւ Սեւանի աւազանի ափերուն կատարուած պեղումներուն ընթացքին:

ԱՌԱՋԱՆՈՐԴՈՒԾ ԱՅՑ՝ ԴԱՐԵՐՈՒ ԸՆԴՄԵԶԵՆ

Գետնայարկի սրահներուն մէջ ցուցադրուած են հազարամեակներու պատմութիւն ունեցող իրեր: Քարի դարեն նախնական գործիքներ, երրորդ հազարամեակի կարասներ՝ որոնք կը ծառայէին գինիի պատրաստութեան, ինչպէս նաեւ երկրորդ հազարամեակի գարեջուրի կարասներ, նիզակներ, գեղարդներ, դաշոյններ, երկրորդ հազարամեակի զարդեղներ եւայլն:

Թանգարանին առաջին յարկը մեզ կը խորասուգէ նախապատմական շրջանը, եւ ապա՝ դարերուն ընդմէզեն յառաջանալով կը հասնի մինչեւ քրիստոնեութիւն եւ վերջապէս 20-րդ դար:

Խաչքարերը՝ որոնցմէ ամենահինը ԺԳ. դարեն է, մեզ կ'առաջնորդեն այս սրահները ուր ցուցադրուած են դարերու ընթացքին ամենաշատ կիրարկուած արհեստներեն ոմանց, ինչպէս դարբնոցի խոշոր փոք մը իր յարակից գործիքներով, փորագրուած փայտեայ իրեր, կարի աշխատանց մը, մեղուաբոյժերու սարքեր, ոսկեայ եւ արծաթեայ գործեր: Մեծ եղեռնի նախօրեակին հայերը ունեին մօտ հարիւր յիսուն տարբեր տեսակի արհեստաւորներ՝ որոնք յաճախ համախմբուած էին համբարութիւններու շուրջ:

Յայաստանի Սպազմական Թանգարան - Մարդարապատ - Ներսոյթի հատուած

Այս փոքր արհեստներուն վերականգնումը ծնունդ կ'առնէ յարաբերաբար ժամանակակից առարկաներէ - ընդհանրապէս ԺԹ. դարու վերջաւորութեան - որոնք ձեռք բերուած են Յայաստանի գիլերեն, թանգարաններու հետազոտիչներու կողմէ. անոնցմէ ոմանք կու գան «Երկիր»-են, վերապրողներու հետ միասին բերուած ըլլալով:

Ամենաազգառու ցուցուներն են

- Մեր թուականն առաջ 8-նրդ դարերու քարէ տապան մը (sarcophagus), որ կը հաստատէ՝ թէ արդէն այդ ժամանակ, տեղոյն ժողովուրդները կը հաւատային հոգիի գոյութեան եւ այդ պատճառով ալ փառաւոր քարէ տապանին մէջ երկու խոռոշ փորած են, թոյլ տալու համար ննջեցեալին հոգիին՝ որ տապանն դուրս սպարդի:

- Շենգաւիթի հնագիտական վայրէն բերուած Ձ. Ա. Երրորդ հազարամեակի օճախ մը: Գիտենք՝ թէ հայերուն մօս օճախը կը գրաւէր աւանդական տունի մը գիշաւոր տեղը եւ թէ կիները պարտաւոր են երբեք չճգէլ որ կեանքը խորհրդանշող այդ կրակը հանգի: Խոյի գլուխներով քանդակուած այս օճախը կը հաստատէ որ այս աւանդութիւնը կու գայ շատ հին ժամանակներէ:

- Կանեցի արհեստաւորէ մը ոսկիէ գոտի:

Յարգի մետաղի վրայ աշխատող հրացանչիւր արհեստաւոր ուներ իր յատուկ նշանը որ թոյլ կու տար զանազաններու այս բազմաթիւ կտորները որոնք հասսած են մեզի:

- Միջին դարէն մեզի հասած ուրիշ գոտիներու վրայ կը նշմարուի գորտի մը զարմանալի խորհրդանշանը:

Դարեր շարունակ, հայերը այս Երկակենցաղ կենդանին համարած են բեղմանաւորութեան խորհրդանշի եւ այդ պատճառով իսկ ան յաճախ կը տեսնուի հարուստ կանանց զարդարանքներուն վրայ:

- Վերականգնուած սայլակ մը 20-րդ դարու սկիզբն եւ զանազան փոխադրական սարքեր:

Սայլակին Երկայնքին կախուած պարկիկները կը ծառայէին աղ եւ զանազան արմտիքներ փոխադրելու: Ետեւը կը նշմարուի ասեղնագործուած գորգ մը, տօ-

նական օրերուն ձիերը ծածկելու համար:

- Ցուցափեղկերուն մէջ կը տեսնուին Երկայնագործներու, ատաղձագործներու, դերձակներու եւ կօշկակարներու վերականգնուած աշխատանոցներու նմոյշներ: Ցուցադրուած են նաեւ դաշտային աշխատանքներու ծառայող զանազան գործիքներ, գերանդիներ, մաղեր, թմբիչներ, եւայլն, որոնք մինչեւ այսօր ալ կը գործածուին հայկական գիլերուն մէջ, հունձքի ժամանակ:

Երկրորդ Յարկ

ՉՈՒՍ ԱՇԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՏԵԱՎԼԻ ՎԵՐԱՐԱՎՈՐՈՒՄ

Երկրորդ յարկի ամբողջ տարածքին թանգարանը գործ սպառիչ կերպով կը ներկայացնէ հայկական ամենածանօթ իրագործումները՝ ինչպէս գորգերը եւ միաժամանակ կը վերականգնէ աւանդական տուններու ներքնամասը, զգեստներն ու ամենօրեայ կեանքին յատուկ զանազան առարկաները, ցոյց տալով թէ ինչպէս ապրած են հայերը դարեր շարունակ:

ՅԵՍԱՅԻՐՋՐԱՂԱՐԺ ԳԼԽԱՎՈՐ ԲԱԺԻՆՆԵՐԸ.

- Գորգերը

Յայկական գորգ մը կը նշմարուի առաջին իսկ ակնարկով: Կին մը՝ իր կարկահին առշեւ նստած, ծեզի ցուցադրութիւն մը պիտի ընէ...:

Երկու շարք ուղղածից թելերու վրայ, կեռասեղը կը բռնէ երկու թել եւ զանոնք կը հանգուցէ՝ ցայտուն դարձնելով գունաւոր թելերը: Կերպուական խորհրդանշանները թոյլ կու տան բնորոշելու գորգին ծագման վայրը. հոն՝ Լոռի զարդարանքներ են, հոն՝ Ղարաբաղի:

- Վերարտադրութիւն գեղշկական տեսարանի մը.

Գիլերու հայկական տունները բաղկացած կ'զլային միակ ընդարձակ սրահէ մը՝ օճախին շուրջ, ուր կը ճաշէին եւ կ'անցնէին ընտանեկան կեանքին գլխաւոր պահերը:

Թանգարանը վերակազմած է գիտական տան մը այս սրահներէն մէկը, մշշտեղը դնելով աւանդական օրրան մը: Ետեւը կը բաձրանայ հայկական տուններու գլխաւոր տարրը եղող սպասադարանը (buffet), առաւել կամ նուազ գեղազարդուած, ընտանիքին նիւթական միջոցներուն համաձայն: Բաժինը թոյլ կու տար որ անկողին մըն ալ դրուեր, սակայն ընդհանրապէս կը տեսնուեին բազմաթիւ գգրոցներ՝ որոնց մէջ կը պահուեին կարեւոր թուղթերն սկսեալ մինչեւ ուտեստեղներ՝ ձեթ, լաւաշ եւ նաեւ զգեստեղներ:

- Տարազներ Յայաստանի զանազան գաւառներու, Սասուններ Երեւան, Տիգրանակերտն Լոռի

Յայկական աւանդական զգեստները այլազան են, որոնցմէ իրացանչիւր կը խորհրդանշէր յատուկ զաւարի մը պատկանելիութիւնը: Յագուստին յարակից աճնազարդերը կ'զլային կրողին ընկերային դիրքին համաձայն. օրինակի համար, ամուսնացած կին մը պարտաւոր եր կրել մասեակ մը՝ ամենապարզէն մինչեւ ամենաթանկագինը, գոտի մը՝ բեղմանաւորութեան խորհրդանշաններով երկար գոգնոց մը:

Ցուցափեղկի մը մէջ, «մանըքն» մը կը ներկայացնէ խստաբարոյ դարաբաղցի կին մը, սեւ շղարշով:

Իրականութեան մէջ, մինչեւ մեծ եղեռնը, հայ կիսերը իրենց բերնին վրայ կը կրէին քոյ մը, որ խորհրդանշին եր համեստութեան եւ լրութեան: Երիտասարդ

հարսը պետք չէ խօսեր մինչեւ որ իր կեսուրը չթոյլատ-
ռեր...:

- Տասային գործածութեան զանազան պիտոյքներ.

Կիները միշտ յանձն կ'առնեին նոյն յարկին տակ
ապոռո մերձաւոր ազգականներու բազմանդամ ըն-
տանիքը կերակրելու գլխաւոր պարտականութիւնը...:

Կախուած խնցի մը՝ կարագ պատրաստելու հա-
մար, թիակներ՝ լաւաշ հացերը թռնիրին եզերը գե-
տերելու համար, կախովի փայտեայ քառակուսի մը՝
լաւաշ հացերը հեռու պահելու համար մուկերու
ախորժակեն:

Գիւղական կեանք մը որ անփոփոխ շարու-
նակուած է դարեր շարունակ եւ որուն աւանդական
սովորութիւններէն ոմանք տակաւին կը շարու-
նակուին Հայաստանի մէջ թիւ մը ամենուրեք, յատկա-
պէս լաւաշի պատրաստութիւնը:

ՎԵՐԱԿԱՐԴ ՂԵՊԻ ԳԵՏՍԱՐԱԿՐԿ, ԿԵՆԴՐՈՍԱԿԱՆ ՄՐՎՀ

Կարելի է յամենալ «Աշխարհը եւ Մենք» մակագ-
րուած փոքր ցուցասրահին մէջ, ուր աշխարհի զանա-
զան երկիրներէ եկած ցուցօնները շատ հետաքրքրա-
կան չեն, մինչ ընդարձակ սրահը կը պատմէ տեղուոյն
հերոսական ճակատամարտը՝ իր անանուն հերոսնե-
րուն բազմաթիւ տպաւորիչ նկարներով..., եւ երբեմն
ալ հօչակաւոր դարձածներով ինչպէս որ պիտի ուլար
մարածախտ Բաղրամեանը:

Ճակատամարտին ուրուանկարները (schemas) ու-
ստցողական են, իսկ կռուի տեսարանի մը խաւաքար-
տի-խմորէ (carton-pâte) պարզ վերարտադրութիւն մը՝
սահմանուած է մասնաւորաբար դարդոցականներուն:

Այստեղ, սրահին խորքին պետք չէ առանց նկատե-
լու անցնիլ վերակազմուած բնական մեծութեամբ
բնակարանի մը ընդարձակ մէկ մասէն:

Զախին՝ քաղքենիի մը տան ներքին յարդարանքն
է, զոր կարելի է գտնել Թիֆլիսի կամ Պոլսոյ բարեկե-
ցիկ ընտանիքներուն մօտ:

Ազին՝ գեղջկական տան մը համեստ մէկ սրահը:

Յակիրծ ակնարկ մը՝ որ կը ներկայացնէ միաժամա-
նակ այլազանութիւնը հայկական ապրելակերպե-
րուն, անոնց եղափոխումը եւ տեւականութիւնը դարե-
նեու ընթացքին:

ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

1917 թ. Փետրուարէն Հոկտեմբեր, Ասդրկովկասի
մէջ կը տիրեր խառնակ վիճակ մը: Առժամեայ կառա-
վարութիւնը որ հաստատուած էր Մարտին, Ռուսիոյ
ցարին հրաժարումն վերջ, չկարողացաւ գոհացում
տալ հայերուն, վրացիներուն եւ ազերիներուն այլա-
զան պահանջներուն: Սեպտեմբերին, հայերը կարո-
ղացան Թիֆլիսի մէջ կազմել «Ազգային Խորհուրդ»
անունին տակ մարմին մը եւ նախկին ցարական բա-
նակին հայ գինուրներով ստեղծեցին գինեալ զօրա-
բաժին մը:

Հոկտեմբերեան յեղափոխութենեն վերջ, որ Մու-
կուայի մէջ իշխանութեան գլուխ կը բերեր համայն-
ավարները, 1917 թ. Նոյեմբերի սկիզբը, Լենին գերմա-
նացիներուն հետ կը ստորագրէ Պրեսթ-Լիթովսքի գի-
նադարաբը, որ աւելի ուշ 1918 թ. Մարտ 18-ին պիտի
դառնար դաշնագիր, եւ ուրիշ գինադարաբ մըն ալ
թուրքերուն հետ, որոնք պիտի չքաշուեին համաշխար-

հային ընդհարումնեն մինչեւ որ դաշնակիցներուն հետ
ստորագրուեր Մուտրոսի գինադարաբ 1918 Հոկտեմ-
բերին: Կովկասեան ճակատը փաստորէն գոյութիւն
չունի այլեւս, ուսւ գինուրները կը նահանջեն,
Անդրկովկասը եւ մասաւանդ «Երեւանի կառավարու-
թիւն»ը անպաշտպան ձգելով:

1918-ի սկիզբը, թրքական օրքերը կը յառաջա-
նան դեպի Կովկասեան ճակատ եւ կը հասնի Երեւա-
նի դռները (Սարտարապատ Երեւանէն մօտ վաթուն
քլմ. հեռու է միայն):

Կարիլին, Ասդրկովկասի մէջ կարճատեւ դաշնակ-
ցութիւն մը կը ստեղծուի որ սակայն չի կրնար դիմա-
նալ հայերուն, վրացիներուն եւ ազերիներուն անկա-
խութեան եւ շրջանի սահմաններու բաժանման հակա-
սական պահանջներուն:

Մայիսի սկիզբը, ոչ նուազ քան 30.000 թուրք
գինուրոյ, երեք կետերու վրայ յարձակում կը գործէն.
հիւսիսէն Ղարաքիլիսա (Լոռի), այժմու Ապարանը
(Բաշ Ապարան) եւ մասաւանդ դեպի Երեւան, Ար-
րատեան դաշտին կեդրոնը: Կամաւորական գունդեր,
առաւել տեղուոյն բնակիչները եւ տասնեակ հազարա-
ւոր տարագիրներ միահամուռ ոտքի կ'ելլեն եւ հակա-
ռակ բոլոր նախատեսութիւններուն, ետ կը մղեն
թրքական գունդերը:

Սարտարապատի ճակատամարտին հայերուն
կողմէ կը զոհուին 3500 հոգի: Այս դիցազնական ճա-
կատամարտին ամբողջ տեսողութեան, Գեղրգեան ճե-
մարանի տեսուոչ՝ Գարեգին վրդ. Ցովսէփեան, դողան-
չել կու տայ բոլոր եկեղեցիներուն զանգերը, անդա-
դար կռուի կանչելով բոլոր այր մարդիկը, կիները նոյ-
նիսկ պատանիներն ու երիտասարդուիները: Յայկա-
կան «խումբ»երուն դեկավարն եր Դանիել Բեկ Փի-
րումեան:

Սարտարապատի յաղթանակը, իր առասպելական
իրադարձութիւններն անդին, զօրաւոր խորհրդանշի
մըն է որ կը պահպանէ ինչ որ մնացած է հայկական
հողամասէն, ուր եղեանէն մազապուրծ ազատողները՝
ոչ նուազ քան 40.000 հոգի ահաւոր պայմաններու
տակ կը խօսնուին Երեւանի մէջ, որ 1914-ին սը
հաշուէր միայն 30.000 բնակիչ:

Տարուած յաղթանակը անվիճելիօրէն կը փրկէ հա-
յերը Օսմանեան կայսրութեան հայերուն ճակատագ-
րին Ենթարկուելու հաւասականութենեն:

Տարագրուածներ, վերապրողներ, շրջանի գիւղա-
ցիներ բայց նաև մտաւորականութիւնը, քաղաքական
կուսակցութիւնները որոնք միշտ հակադիր եղած են
իրարու ինչպէս դաշնակցական եւ ինչպէս կը միա-
նան այս պոռթկումին մէջ վերջնականապէս փրկելու
համար ինչ որ մնացած էր հայ ժողովուրդն եւ անոր
հողամասէն:

Թուրքերը ետ մղուած են նաև յարձակման միւս
երկու կետերէն իսկ հայկական կողմէն եղած են հա-
զարաւոր մեռեալներ:

Մայիս 26-ին յաղթանակը տարուած է եւ Մայիս
28-ին յայտարարուած է առաջին անկախ հանրապե-
տութիւնը՝ որ միայն երկու տարուան կեանը պիտի ու-
նենար համայնավարներու իշխանութեան գլուխ անց-
նելուն պատճառով:

Թրգմ.
Անայիս ճիզմէնեան

ԱՐՁԱԿԻ ՇԱՐԺՄԱՆ 20-ԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Գահիրեի մէջ հայ աւանդական երեք կուսակցութիւններու կազմակերպութեամբ Յինգշաբթի, 13 Մարտին, Յելիոպոլսոյ Պօլիքտանեան հանդիսասրահին մէջ տեղի ունեցաւ Արցախի Շարժման 20-ամեակին նուիրուած հանդիսութիւնը, հովանաւորութեամբ Եգիատոսի Յայոց Թեմի բարեխնամ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Աշոտ Ս. Եպս. Մնացականեանի:

Օրուան հանդիսութիւնը բաղկացած էր Երկու բաժինների: Առաջին բաժնին մէջ բացման խոսքով Ելոյթ ունեցաւ «Զահակիր»-ի խմբագիր տիար Աւետիս Մովսեսեան:

Սրտարուիս, կուռ եւ դիպուկ էր Եգիատոսի մօտ ՀՀ Արտակարգ եւ Լիազօր դեսպան տոքթ. Ուուրեն Կարապետեանի ողջոյնի խոսքը:

Գաղութիս ուժերով պատրաստուած գեղարուեստական յայտագիրը կը պարփակէր խմբերգներ, կատարուած «Ծաղկաստան» եւ «Ծիածան» մասկապատանեկան երգչախումբերուն կողմէ, խմբավարութեամբ Մօ. Միհրան Ղազելեանի, ասմունք՝ Նորա Քեօհնելեանի եւ պար՝ «Զանգեզուր» պարախումբին կողմէ, պարուսոյց՝ Սիւզի Գարգուր:

Հանդիսութեան առաջին մասը աւարտեցաւ

ՀՀ Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի Պատմութեան ինստիտուտի տնօրեն տոքթ. Աշոտ Սելքոնեանի բանախօսութեամբ, որ հրաւիրուած էր յատկապէս այս առիթով:

Յարգելի բանախօսը կուռ եւ մատչելի լեզուով համապարփակօրէն ներկայացուց Արցախի Շարժման դրդապատճառները, անցնող 20 տարիներուն ձեռք բերուած նուաճումները եւ Արցախի այսօրուայ քաղաքական իրավիճակը:

Հանդիսութեան երկրորդ մասը զուտ երաժշտական էր: ՀԳՄ-ի ատենապետ՝ հանդիսավար Գրիգոր Մարգարեան թեմ հրաւիրեց ՊԵՐՈՒԹԵՆ այս առթիւ հրաւիրուած շվիահար մօ. Զաքար ՔԵշիշեանը, որ հայկական ժողովրդական իր գործիքով մեզի ներկայացուց հայ հեղինակներու գործեր:

Արուեստագետին կ'ընկերակցէր դաշնակահարուիի Կեմիլա ՔԵշիշեանը: Չոյզը առինքնեց մեզ իր Ելոյթով:

Առաջնորդ Սրբազն հօր իմաստալից խօսքով եւ ապա պահպանիչով աւարտեցաւ հանդիսութիւնը:

«Տ.»

ՀՀ Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի Պատմութեան ինստիտուտի տնօրեն տոքթ. Աշոտ Սելքոնեան Ելոյթի պահուն

Փակման խօսքով Ելոյթ կ'ունենայ Եգիատոսի Բարեխնամ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Աշոտ Ս. Եպս. Մնացականեան

1- Ելոյթ կ'ունենայ ՀՐԸՍԽութեան «Ծիածան» եւ Յուսաբերի «Ծաղկաստան» միացեալ մանկապատանեկան երգչախումբը, Խմբավար՝ Միհրան Ղազելեան

2- Արցախի Հարժման 20-ամեակի հանդիսութեան ներկայ հասարակութիւնը

3- Ծվիահար մօ. Զաքար Քէշիշեան եւ դաշնակահարուիի Կէմիլա Քէշիշեան Ելոյթի պահուն

ՏՈՔԹ. ՇԱՄԼԵԴ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԱՆԵՐԸ ԱՐՅԱՆԻ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐԸ ՔԱՂԱՔԻ ՅԱՅՏՆԱԲԵՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Յայկական Արտաշիսեան հարստութեան գահը Զ.Ա. 95 թուականին ունեցաւ իր այն գահակալը, որ հայոց պատմութեան մեջ պիտի գրաւեր բացառիկ տեղ, պիտի յիշուեր որպես պետական ու ռազմական նշանաւոր գործիք եւ Յայկական Պետութեան սահմանները պիտի ընդարձակեր, զանոնք հասցելով Կասպից Ծովեւ մինչեւ Միջերկրականի արեւելեան ափերը եւ Մեծ Կովկասի լեռնաշղթային մինչեւ Կարմիր Ծով:

«Տիգրան Բ. Մեծ», Յառմի «զօրեղ թշնամի», «հզօրագոյն թագաւոր» եւ այլ տիտղոսներու արժանացած այս գահակալը Տիգրան Բ. թագաւորն էր, որդին Տիգրան Ա.-ի, ծնած Զ.Ա. 140 թուականին, գահակալած Զ.Ա. 95-55 ու կերտած մեր պատմութեան մեջ առաջին եւ ցարդ եղակի մասցած «ծովէ-ծով» Յայաստանը, հայկական միակ կայսրութիւնը:

Ինչպէս այդ ժամանակաշրջանի բոլոր նշանաւոր թագաւորները, Տիգրան Մեծը եւս իր անունով հիմնած էր մայրաքաղաք եւ այլ քաղաքներ Տիգրանակերտ անունով, Յայկական Պետութեան զանազան շրջաններուն մեջ:

Յամաձայն պատմական տուեալներու, այդ քաղաքներէն մեկը պէտք է կառուցուած ըլլար Արցախի մեջ: Եւ ահա 2005 թուականին, Յայաստանի Յանրապետութեան Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի Յնագիտութեան եւ Ազգագրական Ինստիտուտի Արցախի արշաւախումբը՝ ղեկավարութեամբ պատմական գիտութիւններու տոքթ. Յամլէդ Պետրոսեանի, ճշգրտած է Արցախի Տիգրանակերտ քաղաքին վայրը: Նշենք, թէ 2005 թուականը կը զուգադիպէր Տիգրան Մեծի գահակալութեան 2100 ամեակին եւ այդ արիթով զանազան գիտաժողովներ կազմակերպուած էին քննարկելու հայկական միակ կայսրութեան պատմական կարեւորութիւնը:

2006 թուականին արշաւախումբին կատարած առաջին պետումները Արցախի մեջ, ի յայտքերին Տիգրանակերտ քաղաքի միջնաբերդին պարհաներուն մեկ հատուածը եւ այլ հնութիւններ, որոնց յայտնաբերումը ներկայիս ունի շատ մեծ պատմական ու քաղաքական կարեւորութիւն:

ՀԲԸՆիութեան Գահիրէի մասնաճիւղը նկատի ունենալով տուեալ յայտնագործման կարեւորութիւնը, նախաձեռնած էր կազմակերպել Արցախի արշաւախումբի ղեկավար Յամլէդ Պետրոսեանի այցն ու զեկոյցները Եգիպտոսի մեջ:

Ուրբաթ, 22 Փետրուարի երեկոյեան Յելին-

պոլսոյ Պըլքտանեան հանդիսարահին մեջ տեղի ունեցաւ իհիր դասախոսին առաջին ելոյթը, որուն բացումը կատարեց մասնաճիւղի ատենապետ տոքթ. Վիգէն Ճիզմեճեան եւ Ներկայացուց իհիր դասախոսը:

Խօսք եւ պատկեր, լսել ու տեսնել: Տոքթ. Պետրոսեան մասնագիտական իր ելոյթը այս ձեւով մատչելի դարձուց բոլոր Ներկաներուն:

Յարգելի դասախոսը իր ելոյթին մեջ նշեց, թէ Արցախի Տիգրանակերտ քաղաքին պեղումները տեղի կ'ունեսան հայրենադարձութեան եւ հիմնաւորման «Երկիր» հասարակական կազմակերպութիւններու միութեան նախաձեռնութեամբ եւ մատակարարմամբ: Յարդ արշաւախումբը յայտնաբերած է Տիգրանակերտի ամրացուած թաղամասին հիւսիսահայեաց եզրը մոտ 400 մ. Երկարութեամբ, պարիսպներուն հիմքերը, 12-14 րդ դարերու տնտեսական հորեր որոնց մեջ գտնուած են կարասներու, կճուճներու եւ սափորներու ամբողջական եւ բեկորային օրինակներ: Արցախի Տիգրանակերտի կեդրոնական թաղամասը, անոր յենապատը, քաղաքի

միջնաբերդին պարիսպներուն մեկ մասը, ք.Ա. առաջին դարուն պատկանող կաւամաններու բեկորներ, որոնք անվերապահորեն կը պատկանին Տիգրան Մեծի ժամանակաշրջանին:

Տոքթ. Համլետ Պետրոսեան ցուցադրեց նաեւ Տիգրանակերտի շրջակայքի հնագիտական յուշարձանները պատկերող տեսաժապաւեն մը, որ ցոյց կու տայ յայտնաբերուած հին քրիստոնեական քարայրային պաշտամունքային համալիրը, ժայռափոր շրանցքը եւ հարիւրաւոր հնագիտական իդեր:

Յայտնաբերուած շինութիւններն ու խեցեղները նման են հայկական այլ վայրերու մէջ պեղուած գտածոներուն, որոնք կը փաստեն Տիգրանակերտի եւ անոր շուրջ գտնուող տարածութեան հայկականութիւնն ու հայապատկան ըլլալը եւ կը հաստատեն որ այդ տարածութիւնը մեր հայրենիքին մէկ մասն է ուր հայ ժողովուրդը կազմաւորուած է ու կերտած իր պատմութիւնը:

Արցախի Տիգրանակերտի յայտնագործութիւններէն ի յայտ եկած 5-6րդ դարերու պազիլիք եկեղեցւոյ մնացորդները եւ ժայռափոր եկեղեցական համալիրը կը փաստեն նաեւ, թէ Տիգրանակերտը հանդիսացած է Արեւելքի մէջ քրիստոնեական քարաքարթութեան տարածման կեդրոններէն մէկը:

Յարգելի դասախոսը իր գեկոյցին վերջաւորութեան յայտնեց, թէ անհրաժեշտ է գտնել միշոցներ շարունակելու պեղումները:

Եւ իսկապէս անհրաժեշտ է շարունակել զանոնք ոչ միայն աշխարհին ցոյց տալու մեր ան-

ցեալի քաղաքակրթութիւնը, մշակոյթն ու արուեստը, այլ նաեւ հակազդելու Վտրապէճանի կողմէ Արցախի հայկականութեան դէմ եղած յերիրավսներուն:

Տոքթ. Համլետ Պետրոսեան ելոյթ ունեցաւ նաեւ Աղեքսանոդրիոյ մէջ, իսկ Երկուշաբթի, 25 Փետրուարին, Եգիպտոսի մօս ՀՀ դեսպանութիւնը դեսպանատան մէջ կազմակերպած եր հանդիպում մը, Գահիրէի մէջ լոյս տեսնող հայկական ու արաբական թերթերու նեկայացուցիչներուն հետ:

Տոքթ. Պետրոսեան Արցախի Տիգրանակերտ քաղաքին պեղումներուն ու յայտնագործումներուն մասին լրագրողներուն կողմէ տրուած հարցերուն սպառիչ պատասխաններ տուաւ, որոնց թարգմանութիւնը կատարեց տոքթ. Նայիրի Համբիկեան:

Տոքթ. Համլետ Պետրոսեանի ելոյթները եղան օգտաշատ ու արդիւնաւետ: Յաւաստի աղբիւրներու համաձայն Եգիպտական հնագիտական արշաւախումբ մը յառաջիկային պիտի մասնակցի Արցախի Տիգրանակերտի պեղումներուն:

Ազգային հպարտութիւն ներշնչող այժմեական ու հետաքրքրական նիւթ մըն եր որ այդ երեկոյ հանրութեան հրամցուեցաւ: Եւ եթէ ան շարժեց ներկաներէն ոմանց հետաքրքրութիւնը Տիգրան Բ. Մեծի եւ իր ժամանակաշրջանին մասին, ՀԲՀ-ի Գահիրէի մասնաճիւղի վարչութիւնը այս ծիրէն ներս եւս իր տարած աշխատանքը գնահատուած պիտի զգայ:

Արաքսի Տեօվլեթեան

ՀԲԸՍ-Ի ՍՓԻՌՔԱՅԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՍԱԿԱՐԳՈՂ ՏԻԿԻՆ ՇԵՐՄԻՆԵ ՏԻՇԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ ԳԱՇԽՐԵԻ ՄԵԶ

ՀԲԸՍ-ի Կեդրոնական Վարչութեան Փետրուար 29, 2008 թուականը կրող շրջաբերականը կը տեղեկացնէր թէ ՀԲԸՍ-ի Սփիռքահայ Երիտասարդկան գործունեութիւններու համակարգող տիկին Հերմինէ Տիգեան, ՀԲԸՍ-ի

Միջին Արեւելքի Շըրշանակներ այցելութեան ծիրեն ներս, Կիրակի Մարտ 30-ւն Երեքաբթի Ապրիլ 1, պիտի այցելէ Գահիրէ եւ Աղեքսանորիհա, 2008 թուականին Հայաստանի մէջ կայանալիք սփիռքահայ Երիտասարդներու յատուկ՝ Միութեան կազմակերպած ամառնային ծրագիրները ծանօթացնելու:

Կիրակի, 30 Մարտի Երեկոյեան ժամը 7.30-ին Հելիոպոլսոյ Պըլքտանեան Հանդիսարահին մէջ հաւաքուած էին ՀԲԸՍ-ի պատախանատուններ, ծնողներ եւ Երիտասարդներ:

ՀԲԸՍ-ի Գահիրէի Մասնաճիւղի ատենապետ տոքթ. Վիգեն Ճիզմենեան ներկայացնելով օրուան հիւրը, հրաւիրեց զայն ունենալու իր ելոյթը:

Տիկին Տիգեան անմիջական, պարզ ու ամփոփ ելոյթով մը նախ արտայայտուեցաւ 2008-ին Հայաստանի մէջ կայանալիք Երեք ձեռնարկներու (Ապարահզային Փորձառութեան Ծրագիր, Դաստիարակչական Շրջապտոյտ պատանիներու համար եւ Սկաուտական Բանակում), տալով բացատրութիւն-

Տոքթ. Վիգեն Ճիզմենեան ելոյթի պահուն

Ներ իրաքանչիւրին մասին եւ շեշտելով թէ Սկաուտական Բանակումը առաջին անգամ ըլլալով է որ պիտի կայանայ Հայաստանի մէջ եւ որուն համար գնուած է մեծ հողատարածութիւն մը ուր աշխատանքները արդեն սկսած են, որպեսզի վայրը պատրաստ ըլլայ ամրան, ընդունելու իր առաջին այցելուները:

Ապա, տիկին Տիգեան ներկայացուց ՀԲԸՍ-ի Հայաստանի Երիտասարդական Գործունեութիւններու նախանցեալ տարիներու տեսերիզը, միաժամանակ տալով կարգ մը բացատրութիւններ:

Տեսերիզի ցուցադրութենեն ետք տիկին Տիգեան հրաւիրեց անցեալ ամառ Հայաստանի մէջ կայացած առաջին Ապարահզային Փորձառական Ծրագիրի Եզիպտոսնեն մասնակից Արփի Խաչերեանը, արտայայտուելու իր ունեցած փորձառութեան մասին:

Հաճելի էր ունկնդրել Երիտասարդ մասնակիցին արտայայտած անկեղծ զգացումներն ու ապրումները եւ զգալ, թէ ի զուր չեն ՀԲԸՍ-ի նախաձեռնած այս միջոցառումները որոնք իսկապէս, մէկ կողմէ սփիռքահայ Երիտասարդը կը շաղկապես հայրենիքին, հայրենի հողին ու ժողովուրդին եւ միւս կողմէ առիթը կու տան որ անոնք նոր բարեկամութիւններ հաստատեն աշխարհի չորս ծագերէն ժամանած հրենց հասակակիցներուն հետ:

Բարի է նպատակը ՀԲԸՍ-ի, ուրեմն բարի ու լուսաւոր պիտի ըլլայ Երթը անոր:

Երեկոն ուներ Երկրորդ բաժին մը, որուն անհամբեր կը սպասեր հոյլը այն պատանիներուն ու պատասխանատուններուն, որոնք մասնակցած էին ՀԲԸՍ-ի Գահիրէի Մասնաճիւղին կազմակերպած հնգօրեայ բանակումին, Պէյթ Ել Ուատի ճամբարին մէջ: Բանակումին մասին կ'անդրադառնաք այլ յօդուածով, իսկ այդ օր բանակումին մասնակիցները Վերապրեցան այդ հինգ օրերը որոնց յիշատակը կ'արտայայտէին անոնք ուղախութեան բացագանցութիւններով ու զուսաց իննդուքով:

Կը կարծենք, թէ ներկայ Երեցները փափաքեցան կրկին պատանի դառնալ ու...

«Տ.»

ԵԳԻՊՏԱԿԱՅ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ՀԱԳՈՐԵԱՅ ԲԱՆԱԿՈՒՄ

ՀԲԸՆ-ի կազմակերպած եգիպտահայ պատանիներու հնգօրեայ բանակումին մասնակիցները

Կիսամեայ քննութիւններէն հազիւ ազատած, 45 երկսեռ պատանիներ 13-17 տարեկան, 32-ը Գահիրէն եւ 10-ը Աղեքսանդրիայէն, մասնակցեցան Գահիրէի ՀԲԸՆ-ի կազմակերպած եգիպտահայ պատանիներու հնգօրեայ բանակումին Wadi Natroon-ի Beit El Wadi կոչուած ճամբարին մէջ:

Փետրուար 1-2008 թուականը շատ հեռու կը թուէր ըլլալ խանդավառ պատանիներուն համար: Որեւէ ուղեւորութենէ առաջ հեռապատկերներու մշակումը, խանդավառութիւնն ու անհամբերութիւնը նոյնքան հաճելի են որքան նոյնինքն ճամբորդութիւնը: Շատէր առաջին անգամն էր որ պիտի հեռանային իրենց ընտանիքներէն ու երթային բանակումի ոչ թէ Յելիոպոլսոյ ՀՍԸՆ ՆՈՒՊԱՐ -ի պարտեզին մէջ, ինչպէս ասկէ առաջ մի քանի անգամներ եղած է, այլ իսկական ճամբորդութիւն դեպի Wadi Natroon մօտ 180 քլմ. հեռու: Պատանիներուն որպէս օժանդակ անդամներ կ'ընկերակցէին օրիորդներ Անի Պօղոսեան, Շուբրինա Ազլանեան, Տոքթ. Անի Օհաննէսեան, եւ պարոններ Կարի Ջեհիաեան, Գեղամ Թերզիպաշեան եւ Քրագդան Գալինեան:

Իսծի համար շատ հետաքրքրական էր լսել մասնակիցներուն տպաւորութիւնները: Ասք

միզմէճեան ըսաւ, «հակառակ որ ասկէ առաջ ընտանեօք գացած էի Beit El Wadi, սակայն տարեկիցներու խումբով մը երթալը բոլորովին տարբեր ազդեցութիւն ձգեց վրաս»: Ան աւելցուց, թէ ամենակարեւոր բանը որ բոլորը սորվեցան այս բանակումին անձնասեր ըլլալն է: «Իսկ ես, անձնապէս, սորվեցայ ինքզինքին վրայ վստահ ըլլալ եւ որեւէ գործ որ խումբով կ'ընենք անպայման կը յաջողի», ըսաւ ան:

Վարդան Թերզիպաշեանը ըսաւ, որ ասկէ առաջ ՀՍԸՆ ՆՈՒՊԱՐ -ի մէջ եղած բոլոր բանակումներուն ներկայ եղած էր եւ կը կարծէր որ այս մէկն ալ նոյնը պիտի ըլլար, սակայն ակընկալածէն շատ տարբեր գտաւ ամէն բան: Ան ըսաւ, որ Beit El Wadi-ն օժտուած էր կեցութեան եւ ուտեստեղէնի տարրական յարմարութիւններով. մարմնամարզի կողմէ կային պասքեթպոլի, Ամերիկեան ոտսագնդակի, պարզ ոտսագնդակի եւ ձեռնագնդակի դաշտեր: Իսկ որպէս վտանգաւոր եւ արկածախնդրական՝ կային մագլցելու, բարձր տեղերէ ցատկելու, գանձարշափի, նետաձգութեան եւ դրօշակ փախցնելու խաղավայրեր: Վարդան աւելցուց որ հակառակ որ բոլորը իրար ծանօթ էին դպրոցէն կամ ակումբներէն, սակայն աւելի մտերմացան իրարու հետ եւ զգացին թէ մէկ

ընտանիքի անդամներ եին: «Միայն քեֆ չըրիսք... Պր. Պերճ Թերզեան ու Տոքթ. Վկիցն ճիզմեճեանը մեզի հայկական նիւթերու մասին խուեցան մասաւանդ ցեղասպանութեան եւ սփիւռքի մեջ հայապահպանման մասին: Իսկ Մօ. Միհրան Ղազէլեանը խուեցաւ հայկական երաժշտութեան մասին» ըսաւ Կարդան:

Քաթրին իրատեան ըսաւ, որ նախ ինք պիտի չկարենար մասնակցիլ որովհետեւ միայն 12 տարեկան էր, սակայն շատ կը փափաքեր եղբօրք հետ երթալ այս «իսկական» բանակումին: Բարեբախտաբար վերջին վայրկեանին իրեն ալ արտօնեցին որ մասնակցի: «Շատ շատ գոհ մնացի» ըսաւ ան, «մասաւանդ որ տարբեր ու նոր տեսակ խաղերու ու մրցումներու մասնակցեցայ: Շատ քեֆ կ'ընէինք ամեն գիշեր կրակին շուրջ հաւաքուած»:

Արի-Ազատ Գազանճեան ըսաւ, որ առաջին անգամն էր որ կը մասնակցեր բանակումի: «Առանց մեծ խանդավառութեան մտայ խումբին մեջ պարզապես որովհետեւ բոլոր ընկերներս պիտի մասնակցեին եւ չեի ուզեր մինակս մնալ կիսամեայ արձակուրդին» ըսաւ ան... «Շատ գոհ մնացի որ այս քայլը առի քանի որ միտքես չանցած մրցումներ ու խաղեր խաղացի» ըսաւ Արի-Ազատ փալփլուն աչքերով: Եթե հարցուցի իրեն թէ ինչ կը մտածեր հայկա-

կան նիւթերու մասին եղած դասախոսութիւններուն մասին, ըսաւ որ շատ հետաքրքրական ու հասկնալի ձեւով ներկայացուած եին եւ հակառակ որ ուշադրութեանը մտիկ ըրած էր, իիմա շատ բան չեր յիշեր: Ան առաջարկեց որ աւելի յաճախ պատանիներու հաւաքոյթներ կազմակերպուին եւ ցեղասպանութեան եւ ուրիշ կարեւոր հայկական նիւթերու մասին բացատրութիւն տրուի:

ՀԲԸՄ - ի առաջին եգիպտահայ պատանիներու բանակումը յաջողութեամբ պսակուած է շնորհիւ գիտակից ու նուիրեալ վարչականներու ու երիտասարդ օժանդակներու: Արդեն վարչութեան մը յաջողութեան նշաններէն մեկը մեծ թիւով երիտասարդ սիրայօժար օժանդակներ ունենալին ե: Գալով պատանիներուն, այս բանակումի յիշատակն ու ձգած տպաւորութիւնը դրոշմուած պիտի մնայ անոնց մատղաշ մտքերուն ու սրտերուն մեջ: Ապագային երբ բանակումի մը ծրագիրը սկսի մշակուիլ ոչ միայն 42 այլ 52, 62 ...պատանիներ պիտի փութան մասնակցելու:

Վարձքը կատար բոլորին:

Սոսի Յակոբեան
Ապրիլ 2008

ՀԲԸՍ-ի
հեղորեայ
բանակումեն
տեսարաններ

ՍԱԹԵՆԻԿ ՉԱԳԸՐ ԹՂԹԱԾՐԱՐ

ՀԱՇՈՒԵԿՆԵՐԻ ՍԱԹԵՆԻԿ ՉԱԳԸՐ ՖՈՆՏԻ

31-12-2007

ԳՈՅՔԵՐ	Ե.Ն.	ՊԱՐՏՅԵՐ	Ե.Ն.	Ե.Ն.
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐ (Եգիպտ.)	20 563 975.69	Սաթենիկ Չագըր Ֆոնտի պահեստ (1.1.07) 3 646 754.92		
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԵՐ (Տուլար)	271 781.19	Ելեմուտքի հաշիւն փոխանցուած		
Ս. Չագըր Կեղրոն (ԲԵԼ.)	2 966 500.00	առաւելութիւն	39 875.30	
Առողջապահական ծրագրին առ հաշիւ Վճարուած 2008	438.85	Սաթենիկ Չագըր Ֆոնտի ընդի. պահեստ		3 686 630.22
Մշակութային ծրագիրներու առ հաշիւ Վճարուած	16 814.00	Սաթենիկ Չագըր Կեղրոնի նորոգութեան Պահեստ (01.01.07)	3 500 898.20	
Հայկական միութիւններու յատկացումներու առ հաշիւ		Ելեմուտքի հաշիւն փոխանցուած առաւելութիւն	100 000.00	
Վճարուած	22 000.00	Պահեստ (31.12.07)		3 600 898.20
Միութեան գրադարան	1344.00	Սաթենիկ Չագըր Ֆոնտ (2/3 բաժին)		10 939 592.46
Աւանդ այլոց մօս	2 720.80	Սաթենիկ Չագըր Ֆոնտ (1/3 բաժին)		5 469 796.23
ՀԲԸՄ Գահիրէ	2080.86	Պահանջատէրեր Տուրքերու վարչութեան (կահաւորեալ վարձը)	714.00	
		Տուրքերու վարչութիւն- Ենչուած եւ ¹ աւելցուած տուրքեր	332.48	
		Աշխատանքի շահատուրքեր		1 616.05
		Աղեքսանդրիոյ գերազանցիկներուն վճարելի	3100.00	
		Ինս Էլ Իպրաշ - թարգմանութիւն վճարելի	500.00	
		Վրեւ-ի ամսօրեայ արաբէրէն յաւելուած վճարելի	13 402.10	
				19 664.63
		Առողջապահական ծրագրէն օգտուողներուն վճարելի 2007 տարուան համար		49 322.00
		Առողջապահական ծրագրէն օգտուողներուն վճարումներ 2008 տարուան համար		58 500.00
		Առողջապահական ծրագրէն օգտուողներուն ժառանգործներ (2007)		23 251.55
	23 847 655.29			23 847 655.29

ԵԼԵՒՄՈՒՏՏՔԻ ՀԱՇԻՒ ՍԱԹԵՆԻԿ ՉԱԳԸՐ ՖՈՆՏԻ

1 ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ 31 ԴԵԿՏԵΜԲԵՐ 2007

ԾԱԽՍԵՐ	Ե.Ն.	ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ	Ե.Ն.
Մշակութային ծրագրեր	185 810.64	Դրամատնային Աւանդներու Եկամուտ-Վտլի	660 409.13
Մշակութային յատկացումներու վերաբեր եալ պատուագիներ	56 190.00	Դրամատնային Աւանդներու Եկամուտ-Ռոբսի	1 312 800.00
Հայկական Միութեաններու Յատկացումներ	423 343.30	Կահաւորեալ Վարձակալութիւն	36 000.00
Ընկերային Օժանդակութիւնն	325 050.60	Առողջապահական ծրագիր	69 120.00
Հայ Իսուցիչներու գնահատանքի կենսաթոշակ	3 000.00	Մուտք	0.70
Կրթարշակակեր	207 447.14	Տուլարի Վրայ տոկոսի Եկամուտ	12 752.04
Առողջապահական ծրագիր	496 126.69		
Պետական ծրագիրներու յատկացումներ	40 000.00		
Գումար	1 736 968.37		
Թոշակներ	89 310.90		
Վարչական պատուագիներ	20 640.00		
Կայուածատուրք	598.27		
Ընդհանուր Ծախսեր	80 646.54		
Ընկերային Ապահովագրութիւնն	12 176.30		
Տուլարի սակագինի տորք.	9 873.79		
Կահաւորեալ Վարձակալութեան տուրք	714.00		
Տուրք	278.40		
Գումար	1 951 206.57		
Փոխանցում Ս. Չագըր Կեղրոնի			
Նորոգութեան պահեստի հաշիւին	100 000.00		
Փոխանցում Ս. Չագըր Ֆոնտի ընդիհանուր պահեստին	39 875.30		
Ընդհանուր Գումար	2 091 081.87		2 091 081.87

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ (Ապրուստ եւ դարման)

	Ապրուստ Ե.Ռ.	Դարման Ե.Ռ.	Գումար Ե.Ռ.
64 հովանատորեալ	199 850.00	125 200.60	325 050.60

ԿՐԹԱԹՈԾԱԿՆԵՐ

	Աշակերտ	Գումար Ե.Ռ.
Նախակրթական եւ Երկրորդական Հիմնարկներ	37	82 045.79
Բարձրագոյն Ուսումնական Հիմնարկներ (Գահիրե)	21	110 170.10
Բարձրագոյն Ուսումնական Հիմնարկներ (Վղեքսանդրիա)	2	14 995.00
Կրթաթոշակներու ծանուցում		236.25
Գումար	60	207 447.14

ԱՌՈՂՋԱՊԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

	Ե.Ռ.
Արձանագրուած մասնակիցներ	384 հոգի
Օգտուող մասնակիցներ	317 հոգի
Յատկացուած Գումար	496 126.69

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

	Ե.Ռ.
«Արեւ» թերթի արաբերէն լեզուով ամսօրեայ յաելուած	63 402.10
«Տեղեկատու» Պարբերաթերթ	23 651.25
Ուսումնասիրական պարապմուսքի յատկացում	20 700.00
Գերազանցութեան մրցանակներ	12 248.65
Մշակութային ձեռնարկներ	12 956.45
Գիրքերու հրատարակութիւն	38 825.00
ՀԲԸՍ-ի կայքէջ	11 755.60
ՀԲԸՍ-ի «Ծիածան» Մանկապատասելկան Երգչախումբ	2 054.80
Նուեր գիրքեր	216.79
Գումար	185 810.64

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՁԱՏԿԱՑՈՒՄՆԵՐ

	Ե.Ռ.
Այժմնիկ Տիկնաև Միութիւն	342 888.30
ՀՍԸՍ ՆՈՒՊԱՐ - Հելիոպոլիս	27 296.00
ՀՍԸՍ ՆՈՒՊԱՐ - Վղեքսանդրիա	10 000.00
Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութիւն	8 000.00
Համահայկական Չորրորդ Խաղեր	30 000.00
ՀԲԸՍ Գահիրէ	5 159.00
Գումար	423 343.30

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐԾ. ԱՆՑԵԱԼԸ ՈՒ ՆԵՐԿԱՆ» ՄԻՋԱՉԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

2008-ի Ապրիլ 29-ին Եգիպտոսում Գահիրեի Համալսարանի նորաբաց հայագիտական կեդրոնում տեղի ունեցած «Հայաստան - Արաբական Աշխարհ. Անցեալը Եւ Ներկան» միջազգային գիտաժողովը: Այն կազմակերպուել էր Եգիպտոսի Կրթութեան Նախարարութեան, Եգիպտոսում Հայաստանի դեսպանութեան, ինչպես նաև հայկական զանազան կառոյցների գործակցութեամբ:

Գիտաժողովի բացման ելոյթ ունեցած Եգիպտոսի Բարձրագոյն կրթութեան նախարարի առաջին տեղակալ Ահմետ Խայրին, ինչպես նաև Եգիպտոսում Հայաստանի դեսպան Ռուբեն Կարապետեանը: Նրանք նշեցին այսպիսի գիտաժողովների կարեւորութիւնը հայ-արաբական յարաբերութիւնների զարգացման գործում՝ յոյս յայտնելով նաև, որ այսպիսի գիտաժողովները կը դառնան շարունակական:

Բացման խօսքով հանդէս եկան նաև Գահիրեի համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի տեկան Ահմետ Ապտալլահ Չախտը, ինչպես նաև հայագիտական կեդրոնի տնօրին տիկին ԶԵԽՆԱՊ Ապու Սիննաս:

Գիտաժողովի հիմնական թեմաներն էին հայարաբական յարաբերութիւնները, հայկական համայնքների դերը արաբական երկրներում, Նրանց կազմակերպութիւններն ու հաստատութիւնները եւ հայերի կատարած ներդրումները արաբական երկրների կեանքի տարբեր ոլորտներում:

«Հայաստան - Արաբական Աշխարհ. Անցեալը Եւ Ներկան» գիտաժողովին իրենց մասնակցութիւնն են բերել մոտ 20 գիտնականներ Եգիպտոսին, Լիբանանին, Սիրիային, ինչպես նաև Հայաստանին: Վերջիններս կարդացին տարբեր գեկուցումներ հայկական հարցի, Արաբական Խալիֆայութիւնում «Արմինիա» վարչատարածքային միաւորի, Սիրիայում հայերի եւ շատ այլ թեմաների մասին:

Ելոյթ ունեցողներից կարելի է ի միջի այլոց յիշել հետեւեալները: Հայաստանում Եգիպտոսի առաջին դեսպան Ֆուլատ Շավլանը՝ որ հանդէս եկա խօսելով Եգիպտոսի երեք նախարարների Հայաստան կատարած այցերի մասին: Վաղ ումայում հայ գիմմիների կարգավիճակի մասին գեկուցեց Հայաստանից ժամանած գիտնական Հայկ Զոշարեանը: Բազմաթիւ թարգմանութիւնների հեղինակ Նիզար Խալիլին (Սիրիա) խօսեց հայ-արաբական թարգմանչական փոխյարբերութիւնների մասին: Եգիպտոսից գիտնական Մուհամմետ Պարաքար Ալ-Դեալին գեկուցում կարդաց Եգիպտոսում Կամալիների ընտանիքի եւ Նրանց ազդեցութեան մասին ֆաթիմեան Խալիֆայութեան պետական կարգի վրայ:

Իր գեկոյցով հանդէս եկաւ նաև հայկական հարցի, Եգիպտոսում հայերի պատմութեան մասին

մենագրութիւնների հեղինակ Մուհամմետ Ռիֆաաթ Ալ-Իմամը: Լիբանանի խորիրդարանի պատգամաւոր Յակոբ Բագրատուննեանի գեկոյցը Ներկայացուց Միջին Արեւելքի հայ դատի գրասենեակի տնօրինութիւնի տիկին Վերա Յակոբեան (Վերջին պահուն Բագրատուննեան չկարողեցաւ Ներկայ գտնուիլ գիտաժողովին):

Չեկոյցը անդրադառնում էր Լիբանանում հայերի վիճակի մասին՝ նշելով Լիբանանում հայկական առաքելական, կաթողիկէ եւ աւետարանական եկեղեցիների, դպրոցների, Յայկագեան համալսարանի եւ բարեգործական կազմակերպութիւնների մասին:

Սիրիայի հայկական համայնքի եւ դրա դերի մասին գեկուցում կարդաց Նորա Վրիսեանը:

Արաբական աշխարհում Հայկագեան համալսարանի ունեցած դերի մասին խօսեցաւ նաև Հայկագեան համալսարանի գրականութեան ֆակուլտետի տեկան Վրտա Վրսեան- Էքմէքճին:

Հայաստանում արաբագիտութեան պատմութեան զարգացման եւ Ներկայ վիճակի մասին գեկուցումով հանդէս եկա բազմաթիւ մենագրութիւնների հեղինակ ՀՀԳԱԱ Թղթակից անդամ Նիկոլայ Յովհաննիսեանը՝ նշելով հայ-արաբական գիտաժակութային առընչութիւնների կարեւորութիւնը:

Հարկ է նշել, որ այս տիպի միջազգային միջոցառումն իր բնոյեռվ առաջինն էր տարածաշրջանում:

Այս գիտաժողովին ներկայ էին ներկայացուցիչներ Եգիպտոսի հայկական համայնքից, դասախոսներ, Արաբական Լիկայի երոպական վարչութեան պետը, Եգիպտոս-Ավրիլիկ Ընկերակցութեան նախագահը, Նախարարութիւնների ներկայացուցիչներ եւայլն:

Տեղի ունեցած գիտաժողովը եւս կարեւոր փուլ էր հայ-արաբական երկրների ու ժողովուրդների, Նրանց մշակոյթների ու փոխյարաբերութիւնների ուսումնասիրման գործում: Գիտաժողովի շարունակական ընոյթը մեծապէս կը նպաստի այդ փոխյարաբերութիւնների ընդունմանը: Յանկալի կը լինէր ապահովել նմանատիպ գիտաժողովների պարբերականութիւնը, ինչու չէ նաև Նրանց անցկացումը Հայաստանում եւս, որը կարծում ենք, աւելի կը նպաստէր ժողովուրդների միջեւ փոխըմբռնմանը:

Սոնա Թաճիրեան

Ծ.Խ. 2009-ի Մարտին նախատեսուած է նոյն տարրութեամբ գիտաժողով մը կազմակերպել Գահիրեի մէջ, որուն նիւթը պիտի ըլլայ հայ-արաբական մշակութային յարաբերութիւնները:

ԱՅԾԵՄՆԻԿԻ ՇԱՆԳԱՏԵԱՆ ՏԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԶԵՌՆԱՐԿԻՆ, ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵՆԱԴՊՐՈՒՇԻ ՏԻԿԻՆ ՆՈՐԱ ԶԱՔԱՐԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ

Յարգելի Հանգամանաւոր Ներկաներ

- Եզիպտահայ Թեմի Առաջնորդ Գերաշնորհ Տէր Աշոտ Սրբ. Եպիսկոպոս Մևացականեան
- Հայ Կաթողիկէ Համայնքի Առաջնորդ Գերապայծառ Հայր Գրիգոր Օգոստինոս Գուսան
- Արժանապատիւ Տէր Հայր
- Գահիրէի պատկառելի Թեմական Ժողովի ատենապետ՝ տիար Անդրանիկ Մեսրոպեան
- Աղեքսանդրիոյ պատկառելի Թեմական Ժողովի ատենապետ՝ տիար Լեւոն Գաղթացեան եւ ազնուափայլ տիկին
- Գահիրէի պատուարժան Քաղաքական Ժողովի ատենապետ՝ տիար Օնսիկ Պըլըքտանեան եւ ազնուափայլ տիկին
- Հայկական Բարեգ. Ըսդի. Միութեան Գահիրէի Մասնաճիւղի ատենապետ տոքթ. Վիգեն Ճիզմէճեան եւ ազնուափայլ տիկին
- Շատ սիրելի Ներկաներ

Անցեալ տարի Մայիս ամսուան մեր տարեկան ճաշկերոյթին յատարարած էինք, թէ այս հիմնարկին նորոգութիւններու կապակցութեամբ Եղած Նախնական քայլերը առնուած են եւ թէ շուտով պիտի անցնեինք գործադրութեան:

Մեր նպատակն էր բարելաւել հանգստեան տան արտաքին եւ ներքին տեսքը, սենեակներուն արդիական ոճ տալ, նոր կահոյքներ գնել եւ բարձրացնել կեցութեան ընդհանուր մակարդակը:

Այսօր մեր ծրագրին մեծ մասը արդէն իրականացած է, եւ ահա հաւաքուած ենք Վերանորոգուած բաժնին պաշտօնական բացումը կատարելու:

Տասնեակ Ժողովներ գումարելէ եւ տարբեր կարծիքներ փոխանակելէ Ետք պատշաճ Նկատեցինք հետեւեալը ընել:

* * Վերակառուցել երկրորդ յարկի մեկ կողմի սենեակները, զանոնք վերածելով հինգ մեծ սենեակներու՝ իրենց անձնական բաղնիքներով, տեղադրել փոքր խոհանոց մը, այդ յարկին սպասարկելու համար:

* * Նոյն ընթացքին՝ Նորոգել շենքին տանիքը, յատակը ծածկել շերմութիւնը կասեցնող յատուկ քառով եւ հոն գտնուած սենեակներն ու բաղնիքը ներկել եւ վերանորոգել:

* * Տանիքին վրայ գետեղել նոր ջրամբար մը:

* * Փոխել հանգստեան տան ջուրի խողովակները եւ Ելեքտրական լարերու ցանցը:

* * Հիմնովին վերանորոգութեան Ենթարկել շենքին Երեք կողմերուն վրայ գտնուող, տան ընակիչներուն օգտագործած գուգարաններն ու բաղնիքները:

* * Օդային կազ ունենալու համար հիմնական կարգադրութիւններ ընել:

* * Ընդհանուր մաքրութեանը եւ Ներկով աւարտել մեր ծրագիրներու առաջին հանգուանը:

Ըստ համաձայնութեան շինարարները գործ լոււցան Յուլիս ամսուան մեջ եւ հինգ ամիսներու

ընթացքին այսինքն Նոյեմբերին, իրենցմէ պահանջուածը յանձնեցին: Ինչ որ մտադրած ու ծրագրած էինք իրագործուեցաւ... Եւ ահաւասիկ այսոր, դուք այ կրնաք ականատես ըլլալ Եղած փոփոխութիւններուն եւ վկայել, թէ մեր տարած աշխատանքը անհրաժեշտութիւն մըն էր որ կատարուցաւ ճաշակով եւ բժախսդրութեամբ:

Այս հսկայ աշխատանքին գլխաւոր ծախսերը հոգաց Գահիրէի Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան ճանիկ Զագըր Փոնտը՝ 318 հազար 995 ԵՌ Ներդսելով, իսկ մեր պիտենեն տրամադրուեցաւ ծախսերու 10%-ը միայն, այսինքն՝ 31 հազար 899,5 ԵՌ:

Թէ ի՞նչ պէտք կար այս բոլորին...

Ինչո՞ւ այս արդիականացումն ու նորոգութիւնները: Բացատրելէ առաջ պիտի մէջբերեմ Սեւակի հետեւեալ խօսքը .-

« Յանուն վա՛ղուայ ճշմարտութեան թող որ լինեմ այսօ՛ր սխալ»:

Այս՝ մենք վաղուան հանդեպ նախազգոյշ ենք... Եւ այս հիմնարկը կանգուն պահելու համար անհրաժշտ էր նոր դիմագիծ տալ անոր:

* Նորոգեցինք որովհետեւ ունինք ապագայի հեռանկար ու ժամանակակից աշխարհահայացք: Նախատեսելով յաջորդող Երեցներու կարգ մը պահանջներն ու քմահաճոյքները, յարմար Նկատեցինք մեր Նորոգութեան նախագծին մէջ ընդգրկել գանոնը:

* Նորոգեցինք որովհետեւ ուգեցինք ունենալ արժանավայել եւ արդիական մակարդակով կահաւորուած՝ ճաշակաւոր առանձնասենեակներ իրենց բոլոր յարմարութիւններով, ինչ որ վստահաբար ապագայ բնակիչին նախընտրանքը պիտի ըլլայ:

* Նորոգեցինք որովհետեւ խնդրոյ առարկան երկու տարբեր դարաշշաներու մէջ ապրած Երեցն է: Եթէ այսօրուան պապիկն ու տատիկը կը բաւարարուին հեռատեսիլի, ծայնասփիւրի եւ հեռածայնի գոյութեամբ ապա մեր ապագայի Երեց ընակիչները վստահաբար պիտի պահանջեն համակարգիչ ու internet, DVD ու Disk, Air condition եւ արդեօք տակաւին ինչե՛ր:

Ի մտի ունենալով այս բոլորը, մենք արդէն նախապատրաստութիւնները ընել տուինք:

Հանգստեան տուն մը պահելը չափազանց պատասխանատու գործ մըն է, եթէ ան խիդոնվ կատարուի: Իսկ օրինակելի ծերանոց մը ունենալը շա՞տ դժուար պարտականութիւն մը:

Մենք մեր հնարաւորութեան սահմաններուն մէջ կը փորձենք հասնիլ այդ բարձր մակարդակին, որուն մէջ այս Նորոգութիւնները նախաքայլ մը կարելի է համարել:

Մեզի համար ծերանոց չի նշանակեր հիւանդանոց. մեր ծերերը իրենց յառաջացած տարիքը պէտք է վայելեն լաւագոյն ձեւով, իրենց պէտք է

տրամադրուի առողջապահական պայմաններ, բժշկական խնամք, հոգատարութիւն, սննդարար ճաշտեսակ, Նիւթական ապահովութիւն, հաւաքական համերաշխ կեցութիւն եւ սփոփանք:

Մեր փափաքն է օրինակելի այս բոլոր յատկանիշները ամենայն բծախնդրութեամբ հայթայթել մեր երեցներուն, մենք իբրև վարչականներ այս հաստատութեան, կոչուած ենք ծառայելու մեր երեց բնակիչներուն եւ այս ծառայութեան ընթացքին մենք կը ստանաք մեր հոգեկան գոհունակութիւնը եւ այդ ծառայութիւնը իր կատարեալին կը հասնի նամանաւանդ երա այդ կ'զլայ նուիրումով, սիրով եւ անձնուիրացութեամբ:

Բայց

«Կայծակն ինք իրեն չի՝ ծնի, թէ չ'օգնեն նրան ամպն ու երկինքը»

Սկրիիչ Կորիիւն

Գովեստի բառերը, յարգանքի ու երախտագիտութեան նախադասութիւնները անբաւարար են ճշգրտորուն արտայատելու մեր չերմ գևահատանքի զգացումները հանդեպ մեր գլխաւոր նույրատուին Յակիկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան ճանիկ Չագըր Փոնտի պատասխանատու լայնախոհ վարչականներուն, որոնք նախաձեռնողները եղան այս ծրագրին, նկատելով անհրաժեշտութիւնը պետք եղած նորոգութիւններուն, ընդառաջեցին մեր փափաքին եւ իրենց նիւթական մեծ յատկացումով բարերար մասնակիցը դարձան մեր երազներու իրականացման:

Անսահման շնորհակալութիւն:

Եւ ո՞վ պիտի զլար որ իր ճարտարապետական հմտութեամբ կարենար կատարել այս դժուար աշխատանքը՝ եթէ ոչ, մեր բոլորին կողմէ յարգուած եւ սիրուած ճարտարապետուի տոքթ. Նայիրի Յամբիկեանը:

Ան առաջին օրեն իսկ մեծ համբերութեամբ լսեց մեր առաջադրանքները, լուծումներ առաջարկեց, նախագիծը պատրաստեց, բծախնդրորուն հետեւցաւ եւ վերահսկեց շինարարին կատարած աշխատանքները, եւ այս բոլորը ըրաւ յօժարաբար, առանց որեւէ նիւթական ակնկալութեան, ինքն ալ մեզի պէս ոգեւորուած՝ յեղաշրջման գաղափարով:

Որպէս երախտագիտական զգացումներու արտայայտութիւն եւ որպէս սիրոյ եւ յարգանքի ցուցաբերում, կ'ուզեմին որ վարչութեան անունով տիկին Տիանա Նիմնեան այս յուշանուերը յանձնէ մեր համեստ Նայիրիին:

Մեր սրտերը լեցուած են նաեւ հիացումով ու յարգանքով հանդեպ տէր եւ տիկին Նուպար եւ Տիանա Սիմոնեաններուն, որոնք նորակառոյց սենեակներուն կահաւորումը ստանձնեցին ամբողջութեամբ եւ Dish-ի սարքաւորումով ալ օժտեցին հանգստեան տունը: Սրտագին շնորհակալութիւն իրենց կամեցնութեան եւ ինքնարուխ նույրատութեան համար:

Յատուկ շնորհակալութեան խօսք ունինք նաեւ տէր եւ տիկին Լեւոն եւ Մարլէն Գաղթացեաններուն, որոնք այս տարի եւս 2 General Electric սառնարան նույրեցին (ինչպէս անցեալ տարի) ամբողջացնելու

համար 5 նորակառոյց սենեակներուն կահաւորումը:

Խորին շնորհակալութիւն Տէր եւ Տիկին Անդրանիկ Մեսրոպեաններուն, որոնք 20 հատ շատ գեղեցիկ բամբօ աթօնսեր նույրեցին ծերանցին:

Երախտապարտ ենք նաեւ բարեսիրու ու առատաձեռն տիկին Ալիս Սէֆերեանին, որ նոր սենեակներուն վարագոյններուն ծախսը հոգաց: Ան՝ իր շաբաթական կանոնաւոր այցերով եւ յարատեւ օգնութեամբ, թէ՝ վարչութեան եւ թէ՝ տան բնակիչներուն օրինանքներուն արժանի է միշտ:

Մասնաւոր շնորհակալութիւն տիկին Արմին Ջրուտեանի, օր. Ալիս Սիրոբենանի, տոքթ. Նայիրի Յամբիկեանի եւ տիկին Անահիս Թուֆայեանի, որոնք սենեակներուն շահերն ու դժուարուն բռնիչները նույրեցին:

Նոյնպէս շնորհակալ ենք Միջայելեան եղբայրներուն, որ նոր սենեակներուն պատերը եւ միջանցքը զարդարեցին գեղեցիկ նկարներով:

Կարելի չէ մեր շնորհակալութեան ցանկը փակել առանց գևահատանքի խօսք ուղրելու, օր. Մարլօ Սիմոնեանին, որ ինչպէս ամեն տարի այս տարի եւս յօժարաբար մեր տարեկան ծերանարկին հրաւերները ծերաւորեց եւ տպեց, ամենայն ճաշակով եւ արուեստով:

Վատահ ենք որ բոլորդ ալ այսօր նկատեցիք, թէ ոք'ան հոգատարութեամբ եւ բծախնդրորուն մօտցած ենք մեր ծրագրի իրականացման աշխատանքներուն: Այս Յանգստեան Տան բնակիչներուն արժանավայել մթնոլորտի մը մէջ պահելը մեր աչքի առաջ դրուած հիմնական ինտիրին:

Եւ ուրեմն՝ ինչպէս երեկ, նոյնպէս ալ այսօր, ԱղաԿարապետ Արիկեան հանգստեան տունը հաստատ քայլերով պիտի շարունակէ մսալ իր առաքելութեան մէջ...լիովին տրամադրուելով մեր գաղութի երեց անդամներուն ծառայութեան, բայց այդ պիտի յաջողի միայն շնորհիւ մեր գաղութի ազգասէր անդամներուն, ազնիւ նույրատումներուն, բարեսիրու ազգայիններուն, երիտասարդ ծեռքերուն եւ անշահախնդիր կամաւորներուն:

Վարչութիւնս իբրև այս բոլորը համադրող օդակ յաջողութեամբ պսակեց այս հանգրուանք, սակայն մենք չենք դադրիր երազելե, ունինք տակաւին նոր երազներ, որովհետեւ կը հաւատանք թէ երազանքները աշխարհը կը գեղեցկացնեն եւ կը դարձնեն աւելի հետաքրքիր ու իմաստալի:

Մենք հաստատ գիտենք թէ վաղին իսկ, մեր ուժերը հաւաքած նոր հանգրուանք մը հասնելու պիտի ծերանարկենք, որովհետեւ այնքան կարեւոր չէ կայարանը որ հասած ենք քանի յաջորդող նորանոր կայարաններ եւս կան, կարեւոր հասնելու ընթացքն է, որ կը կարօտի յարատեւութեան, միասնականութեան եւ նամանաւանդ ձեր բոլորին աջակցութեան:

Շնորհակալ եմ:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄԸ

«Վարդանանց Ոգեկոչումը Հայ լինելու, Հայ ապրելու սրբազն ուխտ է ...»

Վարդանանց ոգեկոչումը այս տարի եւս տեղի ունեցաւ Վարդանանցի օրը, Հայ Գեղարքունիքի Միութեան Թեքեան Սրահին մէջ, հովանաւորութեամբ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Աշոտ Սրբ. Եպս. Սնացականեանի, կազմակերպութեամբ հիւրընկալ Միութեան, Կոկանեան Սրահի եւ Հայկական Ընթերցասրահի:

ՀԳ Միութեան ատենապետ տիհար Գրիգոր Մարգարեան բացման խօսքով ելոյթ ունեցաւ եւ ապա Վարեց հանդիսութիւնը: Օր. Ռուբինա Ազանեան ընթերցեց հատուած մը տիկին Ալիս Տեփոյեանի Վարդանանց նուիրուած մէկ գրութենէն, իսկ տոքթ. Անի Օհաննեսեան՝ ժագ Յակոբեանի «Մենք մէկ ենք» բանաստեղծութիւնը կարդաց իրեն յատուկ ոճով ու զգացումով:

Այս տարի Վարդանանց պատգամը մեզի կու գայ հայրենիքն: Տիկին Լիլիթ Յովհաննիսեանի* ելոյթը այսքան այժմեական էր ու շահեկան, որ նախընտրեցինք որոշ հատուածներու տեղ տալ, առանց մեկնաբանութեան:

«Դարերու հոլովովութիւն մէջ ազգը որքան խոր եւ իրապաշտօրեն է ճանաչում ինքն իրեն, այնքան աւելի արդիական եւ նոյնիսկ՝ հրամայող, զգաստացնող են դառնում ազգային սրբութիւնները, երազանքների, մաքառումների, դիմագծերի եւ ինքնութեան հաստատման մէծագոյն վկաները: Դրանք ժամանակների քննութեանը դիմացող այն չափանիշներն են, որոնք ել հենց ազգապահանման կոռուաններ են դառնում»:

«Մէծագոյն զգացում է արմատների գիտակցումը, երախտիքի արտայայտումը՝ առաքինութիւն: Վկան՝ անհամար սերունդների հազար

րամեայ յիշողութիւնը Վարդանանց մասին, վկան՝ մենք բոլորս, որ խոնարհեում ենք նրանց յաւերժ յիշատակի առջեւ: Մեր յիշողութիւնը նահատակներին պետք չէ, այս մեզ, ապրողներիս է հարկաւոր...

Հային հայ պահողը կրօնն է, լեզուն եւ Վարդանանց անսասան ոգին: Այս երրորդութեան մէջ բոլոր տարրերն ամուր շաղկապուած են, հաւասարազօր իրենց կարեւորութեամբ եւ անգամ մէկի թուլացումը՝ վտանգում է ազգի լինելիութիւնը:»

«Այսօր այլ ժամանակներ են, շատ բաներ են փոխուելի: Երբեմսի մերժելին այսօր թերեւս ընդունելի է եւ հակառակը: Սակայն հնարաւոր չէ ամեն ինչ արդիականացնել, երեւոյթները պետք է դիտել, քննել ու գնահատել իրենց ժամանակների հենքի վրայ: Աւարայրն ու Վարդանանք միշտ ու մշտանորոգ են եղել ու պիտի մնան հայերիս ընտանեկան, հոգեւոր ու մշակութային կեանքում»:

«Եւ այսօր էլ առկայ է Վարդանանց պատերազմն այլ դրսեւորումներով, քանի որ մեր ժողովուրող Սփիտք ունի, կորուստներ, փայփայած ծրագրեր, այլազան երազներ:

Ուրեմն յանուն մեր սերունդների անձնական օրինակով լինենք Վարդաններ՝ ամենքս մեր տեղում:»

Տիկին Յովհաննիսեան իր ելոյթը աւարտեց Շարլ Ազնաւորի հետեւեալ խօսքերով:

«Այս մարդը, որն ինքն իրեն չի ճանաչում, երբեք ոչ մի բանի չի հասնի...»:

«... Պետք է ևայեմ դեպի ապագան, առանց ժխտելու անցեալը...»:

«Տ.»

* Լիլիթ Յահվերտեան-Յովհաննիսեանը ծննած է Երեւան 1972 թուականին:

1989-ին աւարտած է Մարսիմ Կորքիի անուան միջնակարգ դպրոցը:

1989-1994 ուսումը շարունակած է Երեւանի Խաչատրյան պատուի Արդարադաշտական ինստիտուտի հայոց լեզուի եւ գրականութեան բաժնին մէջ:

2003-ին աւարտած է Հրազնեայ Աճառեան Համալսարանի միջազգային յարաբերութիւններու բաժինը:

1994-1995 աշխատած է ՀՀ Սոցիալ Տնտեսական եւ Քաղաքական Հետազոտութիւններու Կենդրունէն մերս, որպէս պատասխանատու քարտուղար:

1995-2000 եւ 2005-2006 աշխատած է ՀՀ Ազգային Ժողովին մէջ:

2006-էն ի վեր կը գտնուի Եզիստոս, իր ամուսնոյն, Եզիստոսի մէջ ՀՀ դեսպանութեան առաջին քարտուղար Արտակ Յովհաննիսեանի հետ:

Մայր է երկու զաւակներու:

«ԶԱՆԳԵՑՈՒՐ»-Ի ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ԽՈՒՄԲԻՆ ԵԼՈՅԹԸ

Թիւով 29 երկանութեան մասնակներ ու պատանիներ իրենց չորս ամիսներու աշխատանքին պառուղը եղող 14 հայկական եւ այլ պարեր ներկայացուցին Ուրբաթ, 4 Ապրիլի երեկոյեան, Ամերիկան համալսարանի «Եռլըրթ Մեմորիալ» սրահի բնական:

Դիտելով զի՞նքներ, կը մտածի, թէ որքան բախտաւոր ենք Եգիպտահայերս, որ ունինք ցանց մը մշա-

կութային եւ մարզական ակումբներ, ունինք բարեսիրական կազմակերպութիւններ եւ ունինք հոյլ մը անհատներ, որոնք սիրայօժար կերպով աշխատանք կը տանին այդ վայրերէն ներս: Անհատներ, որոնց միակ նպատակը օգտակար հանդիսանալն է գաղութիւն:

Հազարաւոր մանուկներ, պատանիներ, երիտասարդներ ու տարեցներ ոչինչ անդամագնարով մը եւ երբեմն նաեւ առանց անոր, վայելած են այդ վայրերուն հայրեցոյ ու մաքուր մթնոլորտը, օգտուած բարեսիրական կազմակերպութիւններու նպաստներն: Անոնցմէ շատեր ապագային փոխանցած են իրենց ստացածը աշխատանքով կամ նուիրատուութիւններով, ուրիշներ՝ մնացած են անտարբեր ու միշտ դժգոհ:

«Զանգեզուր» մանկապատանեկան խումբը

Յրձուանք էր տեսնել ՀԳ Սիութեան եւ Կոկանեան Սրահի հիմնած «Զանգեզուր» պարախումբի նախկին անդամուիններէն Սիւզի Յակոբեան-Գարգուրի պատրաստակամութեան ու ջանքերուն շնորհիւ կայացած այս խումբին Ելոյթը, որուն առաջին երկշուր քայլերը ատհճանաբար դարձան ինքնավստահ, խլելով գնահատական երկար ծափահարութիւններ ներկայ հանդիսատեսներէն:

Սիւզին եւ Կոկանեան Սրահի իրեն աշակից անդամները իրենց կարելին ըրած են յաջողցնելու այս Ելոյթը եւ ուրախացնելու ծնողներն ու պատասխանատունները:

Կը սպասենք «Զանգեզուր»ի յառաջիկայ Ելոյթին:

«Տ.»

Ելոյթի աւարտին շնորհակալական խօսքով Ելոյթ Կ'ունենայ տոքթ. Ճործ Սիմոնեան եւ գնահատանքի ծաղկեփունչ կը յանձնուի պարուսոյց տիկին Սիւզի Յակոբեան - Գարգուրի

ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻՒ ԽՄԲԱՊԵՏ ՅԱԿՈԲ ԳԱՐԱԿԵՕՐԵԱՆԻ

Կիրակի 17 Փետրուար 2008-ին հոծ թիւով մարզասեր հասարակութիւն մը Եկած Էր Յելիոպոլսոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ մարզարան, Ներկայ գտնուելու ակումբի պատրիարքապոլի առաջին խումբի խմբապետ՝ Յակոբ Գարակեօրեանի պատրիարքապոլի մարզախաղեն քաշուելուն առթիւ կազմակերպուած պարգետարման հանդիսութեան:

Յելիոպոլսոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ-ի վարչութիւնը գեղեցիկ գաղափարը ունեցած էր Եգիպտահայ ակումբներուն իրաւեր ուղելով բարեկամական մրցում մը կազմակերպելու բոլոր խումբերու մարզիկներէն, ըստ բախսի կազմուած Երկու խումբերու միջեւ: Սոյն իրաւերին ընդհառաջած էին բոլոր ակումբները անխտիր եւ ստեղծուած էր շերմ եւ միեւնոյն ժամանակ հետաքրքրական մթնոլորտ մը:

Աւելի քան 25 երիտասարդ մարզիկներ Աղեքսանդրիոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ եւ ՀՍԸ ԿԱՍՔ, Յելիոպոլսոյ Ս. ԹԵՐԵԶԱ, ՀՍԸ ԱՐԱՐԱՏ եւ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ մարզակումբներէն, կազմած էին Երկու խումբեր, մէշերևին ըլլալով Յակոբ Գարակեօրեանը: Անոնք խաղացին իսկապէս բարեկամական մրցում մը:

Գնահատելի էր ՀՍԸ ԱՐԱՐԱՏ-ի ներկայութիւնը, քայլ մը, որ կրնայ վերջ դնել Յելիոպոլսոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ -ի եւ ՀՍԸ ԱՐԱՐԱՏ-ի մի քանի տարուայ անհամածայնութեան, անհամածայնութիւն մը, որուն բուն պատճառն իսկ մոռցուած է:

Մրցումն ետք, տոքթ. Կարօ Արգարեան, Յելիոպոլսոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ-ի վարչութեան կողմէ խօսք առնելով գնահատեց Յակոբ Գարակեօրեանի 25 տարուայ նուիրումը խումբին եւ աւելցուց, որ Յակոբը որպէս առաջին խումբի խաղացող քաշուելէ ետք խումբէն, դարձած էր անոր պատասխանատուն: Այս առթիւ Գահիրէի ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ-ի վարչութեան կողմէ յիշատակի արծաթեայ պնակ մը յանձնուեցաւ Յակոբին: Յիշատակի նուերներ յանձնուեցան նաեւ Աղեքսանդրիոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ-ի եւ ՀՍԸ ԿԱՍՔ-ի կողմէ:

Եգիպտահայ մարզակումբներու վեթերան մարզիկներէն կազմուած խումբերը

Յակոբ Գարակեօրեան իր կարգին իր համագուստը յանձնեց խումբին կրտսերագոյն մարզիկների Երգնկացեանին ու խմբապետութեան պատասխանատութիւնը կստահեցաւ Կարէն Թուլումպանեանին:

Օրուայ Երկրորդ միցումը հետաքրքրական ըլլալէ աւելի զուարծալի էր: Այս անգամ դաշտ իջած էին Եգիպտահայ բոլոր ակումբներու վեթերան մարզիկները: Յելիոպոլսոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ-ի 8 վեթերան մարզիկներն էին, Ժիրայր Տեփոյեան, Վիգեն Վարժապետեան, Յրայ Սվաճիպաշեան, Կարօ Արգարեան, Գեորգ Երգնկացեան, Խորեն Գալընեան, Յրայր Տրդատեան եւ Նորագոյն վեթերանը, Յակոբ Գարակեօրեան:

Միւս խումբի վեթերան մարզիկներն էին:-
Յրաչ, Ռաֆֆի եւ Գրիգոր Միքայէլեան Եղբայրները ՄՐԲՈՒՔԻ ԹԵՐԵԶԱՅԵՆ, Կարօ Ասատուրեան եւ Ժորժ Թորոսեան ՀՍԸ ԱՐԱՐԱՏ-ԵՆ, Յրանդ Վաճապետեան եւ Յակոբ Կորտեան Աղեքսանդրիոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ-ԵՆ, Յրայր Մարտիկեան, Կարէն Կանիմեան եւ Յովիկ ՀՍԸ ԿԱՍՔ-ԵՆ եւ Արմեն Պալթայեան Յելիոպոլսոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ-ԵՆ:

Երախտագիտական ժեստ մըն էր Յելիոպոլսոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ-ի վարչութեան կողմէ խումբին նախկին բոլոր մարզիկները իրաւիրելը:

Չ՞է որ Յակոբը երբ 1982-ին, 17 տարեկան հասակին, մտնելով ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ-ի խումբին մէջ, տարիներու ընթացքին բարեկամացած էր տարբեր մարզիկներու հետ, հաստատած էր սերտ կապէր եւ սիրուած ու գնահատուած բոլորէն:

Երբ Յելիոպոլսոյ ՀՍԸ ՆՈՒՊԱՐ-ի վեթերանները մրցումն առաջ շրջան կազմած կը խորհրդակցէին, շրջանակին կեղորոնը կանգնած էր քարթեն Նապիլ Մորսին, իրենց փառքի շրջանի մարզիքը: Անշուշտ բոլորն ալ այժմ ունեին աւելորդ մի քանի տարիներ ու մի քանի քիլոներ, սակայն պահած էին իրենց սերը պատրիարքապոլի հանդեպ: Ութեւ դանդաղած ու քիչ մը շնչասպառ, բոլորն ալ

շար էց 24

ԳԱՆԶԱՐՃԱՒ

Հելիոպոլսոյ ՀՄԸՍՍ ՆՈՒՊԱՐ Մարզարանի Երիտասարդաց Յանձնախումբը կազմակերպած էր ձեռնարկ մը, որ Երևան-Երկար ժամանակ է մաս չէր կազմած գաղութիս մէջ գործող միութիւններու աւանդական դարձած ձեռնարկներուն:

Երիտասարդները պատրաստած էին «Գանձարշաւ» մը, որ տեղի ունեցաւ Օլրաթ, 8 Փետրուարին, մարզարանէն ներս նոյն օրը տեղի ունեցած կեսօրուայ ճաշի սպասարկութենէն եւք:

Մեծ խանդավառութիւն ստեղծած սոյն ձեռնարկին մասնակցեցան 48 հոգի, որոնք 10 ինքնաշարժերով մօտ 3 ժամուան մէջ փորձեցին գտնել պատասխանները 13 հանելուկային հարցումներու, որոնց պատասխանները զիրենքը առաջնորդեցին Հելիոպոլսոյ մէջ գտնուող զանազան ակումբներ, խանութներ, սինեմաներ, ճաշարաններ եւ այլ հանրածանօթ վայրեր:

Այս խաղին մէջ յաղթական հանդիսանալու համար պէտք է արագօրէն գտնել հարցումին պատասխանը ու արագ կողմնորոշուելով հասնիլ համապատասխան վայրը, ստանալու յաջորդ հարցումը:

Ամենաարագ լուծող ու շարժող խումբը թիւ 4 ինքնաշարժին մէջ հաւաքուած տիկիններու խումբն էր, որուն մաս կը կազմէին տիկիններ Արշ Վարժապետեան, Նորա Չաքարեան, Սիլվա Բլատեան եւ Սիլվա Թերզիպաշեան: Սակայն,

Գանձարշաւին մասնակցող խումբը

կստահաբար տիկիններու այս խումբին յաղթանակին մեծապէս սատարեց խումբին մաս կազմող պատասին, Վարդան Թերզիպաշեանը:

Գանձարշաւին մասնակիցները մրցումին աւարտին հաւաքուած մարզարանի պարտէզին մէջ, գուարճացան իրարու պատմելով ծիծաղաշարժ դրուագներ, որոնք պատահած էին մրցումին ընթացքին:

Իսկ ամենահաճելին, երեկուան պատասինները գործունեայ Երիտասարդներ դարձած տեսնելն էր:

«Տ.»

շար էջ 23-էն

տակաւին կը տիրապետէին պասքեթպոլի թէքսիթին: Մրցումին ամբողջ տելողութեան ժողովուրդը կը քաշալերէ բոլորին անխտիր ու շատ յաճախ կ'արձակուեին անզուսա խնդութենք: Անշուշտ խումբերը մրցախաղի օրինաւոր ժամանակին կես տելողութիւնը միայն խաղացին ու մրցումը աւարտեցաւ առանց որեւէ արկածի:

Մրցումն եւք ամեն ոք իրաւիրուեցաւ երեկոն շարունակելու ճոխ սեղաններու շուրջ: Ապա կտրուեցաւ օրուայ կարկանդակը: Այսպէս շերմ ու անկեղծ տրամադրութեամբ վերջ գտաւ երեկոն:

Վարձքը կատար Գահիրէի Հելիոպոլսոյ ՀՄԸՍՍ ՆՈՒՊԱՐ-ի վարչութեան որ գիտէ գնահատել ակումբին նուիրուած մարզիկները:

Վարձքը կատար նաեւ տարբեր ակումբներու այն մարզիկներուն որոնք չմերժեցին ու իրենց մասնակցութիւնը բերին այս մրցումներուն:

Եւ վերջապէս վարձքը կատար Յակոբին որ հաւատարմօրէն 25 տարիններու շարունակ մաս կազմած էր Հելիոպոլսոյ ՀՄԸՍՍ ՆՈՒՊԱՐ-ի պասքեթպոլի խումբին ու վերջին 14 տարիններու ընթացքին ստանձնած խմբապետի պաշտօնը:

Կը շնորհաւորենք Յակոբը խումբին ղեկավարի պաշտօնը ստանձնելուն առթիւ եւ յաջողութիւն կը մաղթենք իրեն այս ծանր պատասխանատուութեան մէջ:

Սույ Յակոբեան

ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ

ԾՆՈՒՆԴ

Տեր եւ տիկին Ժան Բիեր եւ Գարին Աւագեաններ բախտաւորուած են աղջիկ զաւակով մը, զոր անուանած են Նարինե:

Կը շնորհաւորենք Նարինէի ծնողքը եւ մեծ ծնողները տէր եւ տիկին Ժորժ Աւագեանները եւ տէր եւ տիկին Սիսար Լէյլէկեանները, ինչպէս նաև մեծ մեծ ծնողները, տիկիններ Նուարդ Աւագեանը, Ալիս Թէմիզճեանը, Էլէնա Լէյլէկեանը եւ Մարի Նշաննեանը ու նորածիններ կը մաղթենք առողջ եւ երջանիկ կեանք:

ՄԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սրտի անհուն կակիծով կ'արձանագրենք մահը ՀԲԸՍ-ի Աղեքսանդրիոյ Մասնաճիւղի անդամ Յովսեվի Կիւմիշեանի, որ տեղի ունեցաւ Զորեքշաբթի, 23 Ապրիլ 2008-ին:

Մեր խորին վշտակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալին այրիին՝ տիկին Լիսի Կիւմիշեանին եւ ողբացեալին բոլոր հարազատներուն:

Թող հանգուցեալին բարի յիշատակը մխիթարէ սգակիրները:

دار نوبار للطباعة

رقم الاليداع ١٩٩٦ / ٨٢٢

